

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Rakovník, Františka Diepolta 1576

Františka Diepolta 1576, 269 01 Rakovník

Identifikátor školy: 600 022 188

Termín konání inspekce: 20. až 23. říjen 2003

Čj.:	023 220/03-1093
Signatura:	kb6zx503

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole, pomocné škole a základní škole při nemocnici vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce ve speciální mateřské škole, personálních podmínek činnosti školní družiny a personálních podmínek činnosti speciálně-pedagogického centra,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole, pomocné škole a základní škole při nemocnici vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce ve speciální mateřské škole vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu, materiálně-technických podmínek činnosti školní družiny a materiálně-technických podmínek činnosti speciálně-pedagogického centra,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, pracovní vyučování a v bloku přírodovědných předmětů (prvouka, přírodověda, přírodopis, zeměpis, fyzika) ve zvláštní škole, průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v pomocné škole v bloku předmětů (výtvarná výchova, smyslová výchova, čtení, příprava na čtení, počty), průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika v základní škole při nemocnici, průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce ve speciální mateřské škole, činnosti školní družiny a úrovně a výsledků činnosti speciálně-pedagogického centra.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Právní subjekt Speciální školy Rakovník, Františka Diepolta 1576 (dále jen Speciální školy) sdružuje speciální mateřskou školu (dále jen SpMŠ) s kapacitou 36 dětí, základní školu při nemocnici s kapacitou 12 žáků, zvláštní školu s kapacitou 120 žáků, pomocnou školu s kapacitou 30 žáků, přípravný stupeň pomocné školy s kapacitou 12 žáků, školní družinu s kapacitou 40 žáků, školní klub s kapacitou 10 žáků a speciálně-pedagogické centrum pro mentálně postižené (dále jen SPC nebo centrum). Zřizovatelem Speciálních škol je Středočeský kraj se sídlem Zborovská 11, 150 21 Praha 5.

Ve školním roce 2003/2004 mají Speciální školy zvláštní školu s jedenácti třídami, pomocnou školu se dvěma třídami, speciální mateřskou školu se čtyřmi třídami (z toho jednou při nemocnici, která je otevřena od letošního školního roku), školní družinu a školní klub se čtyřmi odděleními (z toho s jedním při nemocnici), jednu třídu základní školy při nemocnici a SPC. V tomto školním roce se žádný žák nepřipravuje na povinné školní vzdělávání v přípravném stupni pomocné školy.

Do zvláštní školy jsou přijímáni žáci, kteří se nemohou s úspěchem vzdělávat v základní škole, do pomocné školy žáci kteří nemají předpoklady pro úspěšné zvládnutí zvláštní školy. V základní škole při nemocnici jsou po přechodnou část školního roku vyučováni žáci s akutním onemocněním, jejich zařazení do výchovně-vzdělávacího procesu a délka výuky se řídí doporučením ošetřujícího lékaře. Speciální mateřskou školu navštěvují děti s různým druhem a stupněm postižení (mentálním, smyslovým, poruchami a vadami řeči, děti s lékařskou diagnózou autismus, poruchami pozornosti a vnímání, děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, s více vadami, do oddělení SpMŠ při nemocnici jsou zařazovány děti nemocné) ve věku od 2,5 do 8 let. K doplnění počtu jsou přijímány i děti zdravé. SPC poskytuje poradenské a metodické služby rodičům a učitelům žáků s mentálním postižením.

Spádovou oblast Speciálních škol tvoří rakovnický okres, výjimečně jsou přijímáni žáci a děti z přilehlých okresů. Ve spolupráci s Městským úřadem Rakovník a *Praktickou školou a Zvláštní školou, Jesenice, Plzeňská 63* je smluvně zajišťován ranní svoz dětí do SpMŠ a žáků do zvláštní a pomocné školy a jejich odvoz po skončení výuky. Finanční náklady spojené se svozem hradí rodiče.

Většina součástí Speciálních škol sídlí v nově vybudovaném moderním areálu, který získal prestižní titul Stavba roku 2003. Pouze základní škola, jedno oddělení školní družiny a jedno oddělení mateřské školy realizují svoji činnost na odloučeném pracovišti (nemocnice - ul. Dukelských hrdinů 200, Rakovník).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Většina pedagogických pracovníků Speciálních škol má dlouholetou praxi ve speciálním školství.

Ve zvláštní škole působí celkem 17 učitelů včetně ředitele školy, z nichž 13 splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, v základní škole při nemocnici vyučuje učitelka s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuku ve dvou třídách pomocné školy zajišťují celkem čtyři pedagogické pracovnice (dvě učitelky, z toho jedna s odpovídajícím vzděláním, a dvě vychovatelky, z nichž jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti). Všech sedm učitelek SpMŠ (z toho jedna třídy SpMŠ při nemocnici, která současně působí jako vychovatelka oddělení školní družiny při nemocnici) splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Ve třídách SpMŠ pro mentálně postižené děti působí jako osobní asistent dětí s tělesným handicapem jeden pracovník plnící civilní vojenskou službu. Činnost školní družiny a školního klubu ve zvláštní škole, pomocné škole a základní škole při nemocnici zajišťuje pět vychovatelek (viz výše – jedna je současně učitelkou v oddělení SpMŠ při nemocnici), z nichž dvě nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, a osobní asistentka, která zabezpečuje pomoc v době, kdy je ve školní družině přítomna imobilní žákyně. V SPC působí dvě speciální pedagožky (jedna pro předškolní věk a jedna pro školní věk, která byla jmenována ředitelem Speciálních škol jako vedoucí SPC) a jedna psycholožka, celkem na cca 1,6 pracovního úvazku. Psycholožka zajišťující psychologické služby ve zkráceném pracovním úvazku je kmenovým zaměstnancem od května 2003. Do této doby je zajišťovali externí pracovníci - odborníci pedagogicko-psychologické poradny (dále jen PPP). Speciální pedagožka pro školní věk a psycholožka splňují kvalifikační předpoklady, speciální pedagožka pro předškolní věk neabsolvovala studium speciální pedagogiky. Funkci výchovného poradce vykonává kvalifikovaný učitel s délkou pedagogické praxe, která odpovídá obecně závazným právním předpisům. V tomto školním roce dokončuje kvalifikační studium výchovného poradenství. Výchovný poradce je současně ustanoven školním metodikem prevence sociálně-patologických jevů.

Vedení školy při přidělování úvazků učitelům zajišťujícím povinné vzdělávání přihlíží, v rámci možností, k jejich dosaženému vzdělání, v případě učitelů s původní kvalifikací pro výuku v základní škole také k jejich odborné způsobilosti. Zohledňuje i jejich zájem o konkrétní předmět a zkušenostem s jeho výukou. Ve SpMŠ rozvržení přímé vyučovací povinnosti pedagogických pracovníků a pracovní doby ostatních zaměstnanců zcela pokrývá zajištění jejího provozu. Pracovní doba učitelek je upravena tak, aby se doba jejich přímé výchovné povinnosti co nejvíce překrývala, zejména v ranních činnostech (jedna učitelka pracuje skupinově a druhá individuálně) a při pobytu venku.

Organizační systém Speciálních škol je promyšlený, vychází ze specifiky tohoto právního subjektu a umožňuje jeho efektivní řízení. Základní organizace jejich provozu a činnosti je

obecně vymezena *Organizačním řádem* a v návaznosti na něj v pracovních náplních pedagogických i provozních pracovníků, které detailně určují jejich kompetence. Stávající organizační struktura byla zavedena od tohoto školního roku jako výsledek zhodnocení funkčnosti organizačního systému platného v předcházejícím školním roce, kdy Speciální školy přesídlily do nově vybudovaného areálu a vznikl subjekt, jehož součástmi jsou různé typy speciálních škol a školských zařízení. Ředitel jmenoval vedoucí jeho jednotlivých součástí, kteří plně zodpovídají za činnost svěřeného úseku, tj. za jeho organizační zajištění, odbornou a obsahovou úroveň jeho činnosti, kontrolu, vedení a hodnocení podřízených pracovníků. K jejich povinnostem také patří informovat ho o všech závažných skutečnostech souvisejících se součástí, kterou řídí. Řediteli jsou přímo podřízeni jeho zástupkyně, vedoucí ekonomického oddělení a vedoucí SPC. Vedoucí pracovnice školní družiny a školního klubu, vedoucí učitelka SpMŠ, učitelé zvláštní školy, pomocné školy a základní školy při nemocnici jsou podřízeni zástupkyni ředitele.

Kromě obecně závazného předpisu *Pracovního řádu pro pedagogické pracovníky* se zaměstnanci řídí vnitřními normami (*Jednací řád pedagogické rady, Spisový řád, Podpisový řád*) a specifickými normami vztahujícími se k jednotlivým součástem Speciálních škol (např. *Vnitřní řád školy pro zaměstnance – příloha Školního řádu, Vnitřní řád pro zaměstnance SMS, Graf týdenní pracovní doby SMS, Vnitřní řád speciálně-pedagogického centra pro mentálně postižené, Organizační řád ZŠ při nemocnici v Rakovníku*, který rámcově zahrnuje i činnost oddělení školní družiny při nemocnici a další).

Přímá vyučovací povinnost všech pedagogických pracovníků, vyjma zástupkyně ředitele, je v souladu s obecně závazným právním předpisem a jejich pracovními úvazky. Zástupkyně ředitele vyučuje o dvě hodiny méně než stanoví uvedený předpis.

Předávání informací mezi všemi zaměstnanci je pružné. Informační systém tvoří pedagogická rada, pracovní porady svolávané vedoucími úseků a nástěnky ve sborovně. Využívána jsou také osobní jednání a tzv. vnitřní pošta. Systém je funkční i mezi pedagogy odloučeného pracoviště a vedením školy. Z pohovorů se zaměstnanci a z předložené dokumentace je zřejmé, že jsou se všemi důležitými okolnostmi seznamováni. Učitelé jsou velmi dobře informováni i o právních předpisech, jejich změnách a metodických pokynech MŠMT.

Pracovní porady organizují kromě ředitele školy také vedoucí pracovníci, na kterých řeší se svými podřízenými specifické problémy těch součástí, za jejichž činnost zodpovídají.

Poradní orgány pozitivně ovlivňují činnost Speciálních škol. Pedagogická rada, jejíž jednání se zúčastňují všichni pedagogičtí pracovníci, schvaluje řád školy a výroční zprávu o její činnosti, projednává prospěch a chování žáků, výsledky kontrol, pololetní a výroční hodnocení činnosti školy, řeší odborné i organizační otázky, vzdělávací nabídku školy - nepovinné předměty, náměty pro projektové vyučování a další akce školy). Mimořádná pedagogická rada zpravidla řeší výchovné problémy žáků a schvaluje udělování opatření k posílení kázně. Do systému poradních orgánů patří také výchovný poradce a od tohoto školního roku nově ustanovení metodici pro jednotlivé součásti Speciálních škol (metodik SpMŠ, pomocné školy a zvláštní školy). Výchovný poradce při jednání pedagogické rady pravidelně informuje o plnění minimálního preventivního programu, výskytu sociálně-patologických jevů v chování žáků a akcích souvisejících s kariérním poradenstvím. Metodiky řídí v současné době ředitel s cílem „nastartovat“ kvalitní činnost metodicko-poradenských orgánů. K jejich povinnostem aktuálně patří i uvádění začínajících a nových učitelů do pedagogické praxe. S metodiky spolupracuje vedoucí SPC a zúčastňuje se jejich porad aktuálně organizovaných zhruba ve čtrnáctidenním intervalu. Z jednání všech poradních orgánů jsou stanovovány závěry a úkoly, jejich plnění je kontrolováno a vyhodnocováno. Pomoc začínajícím učitelům a učitelům s krátkou pedagogickou praxí je systémově řešena až v souvislosti s výše uvedeným ustanovením funkce metodiků. Má formu

nabídky náslechoových hodin, konzultací a pomoci s vedením pedagogické dokumentace. Několik ukázkových hodin již bylo v tomto školním roce realizováno. Otevřený je také systém konzultací, které metodici poskytují na vyžádání. Psycholožka SPC s necelou roční praxí pracuje pod supervizí zkušeného odborníka v PPP. Pouze v metodickém vedení vychovatelek školní družiny jsou dílčí nedostatky.

Zájem o další vzdělávání pedagogů je vysoký, stejně jako zájem učitelů a vychovatelek nesplňujících podmínky odborné a pedagogické způsobilosti o doplnění požadovaného vzdělání. Výběr vzdělávacích akcí koresponduje s koncepčními záměry Speciálních škol, jejich zaměření stanoví *Plán činnosti s výhledem pro rok 2003/2004*. V tomto školním roce je prioritou získání základní počítačové gramotnosti a její zvyšování (absolventi základního kurzu). Speciální pedagožky SPC si svou odbornost dále průběžně prohlubují v kurzech a seminářích pořádaných zejména Institutem pedagogicko-psychologického poradenství v Praze, ředitel podporuje postgraduální formy jejich profesní profilace. Psycholožka si svůj odborný kredit zvyšovala již v průběhu studia absolvováním výběrových kurzů a seminářů zaměřených na práci s cílovou skupinou klientů SPC. Učitelky SpMŠ a pomocné školy se vzdělávají především v korektivních a reedukačních postupech v práci s těžce mentálně postiženými žáky, žáky s více vadami a s lékařskou diagnózou autismus. Učitelé zvláštní školy se při výběru vzdělávacích akcí zaměřují zejména na alternativní metody výuky a učitelky základní školy a oddělení SpMŠ při nemocnici na specifika výuky zdravotně oslabených žáků. Vychovatelky školní družiny se dále vzdělávají v pedagogice volného času. Z hospitací vykonaných v rámci inspekční činnosti ve všech součástech Speciálních škol je zřejmé, že učitelé sledují nejen moderní trendy v předškolní výchově i povinném vzdělávání, ale i v úzce specializované péči o těžce postižené děti, a získané poznatky uplatňují ve své pedagogické praxi. Průběžné vzdělávání vedoucích pracovníků se projevuje ve vynikající kvalitě organizace činnosti školy a vedení jejich pracovníků.

Kontrolní činnost, kterou vykonávají ředitel, jeho zástupkyně a vedoucí jednotlivých součástí, postihuje všechny oblasti činnosti Speciálních škol. Zaměřuje se na plnění povinností pedagogy, správními zaměstnanci i vedoucími pracovníky. V součástech zajišťujících povinné vzdělávání ředitel a jeho zástupkyně sledují kvalitu průběhu výchovně-vzdělávacího procesu, naplňování učebních plánů, osnov a individuálních vzdělávacích plánů, využívání materiálního zázemí ve výuce, vedení pedagogické dokumentace, práce žáků a dodržování pedagogických dozorů. Sledují také činnost školní družiny. Za kontrolu a následně kvalitu činnosti SpMŠ je zodpovědná její vedoucí.

Plány hospitační a kontrolní činnosti vedoucích pracovníků jsou konkrétní, vypracované na základě hodnocení a z něj vyplývajících závěrů předcházejícího školního roku. Pohospitační rozborová činnost je prováděna s důrazem na konzultační rovinu se vzájemnou výměnou poznatků a zkušeností. O zjištěných kladech a nedostatcích jsou pořizovány zápisy obsahující formativní opatření orientovaná na neustálé zlepšování kvality práce. Systém následných kontrol je zaveden. Kontrolní činnost vztahující se k provozu zařízení je prováděna při běžném denním styku se zaměstnanci a zjištěné nedostatky jsou bezodkladně řešeny.

Hodnocení zaměstnanců školy a přijímání adekvátních opatření v souvislosti s kontrolními zjištěními příznivě ovlivňuje jejich profesionální růst. Pro finanční odměňování jsou stanovená všem známá pravidla (*Kritéria pro poskytování odměn a Kritéria pro poskytování osobních příplatků*). Systém sebehodnocení pracovníků je zaveden, zejména v pohospitačních rozborech mají pedagogičtí pracovníci příležitost k hodnocení vlastní práce.

Personální podmínky zvláštní školy, pomocné školy, základní školy při nemocnici a speciální mateřské školy, i přes chybějící odbornou a pedagogickou způsobilost několika učitelů, jsou hodnoceny jako vynikající, personální podmínky školní družiny a speciálně-pedagogického centra jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Bezbariérový komplex školních budov je situován nedaleko centra města a byl uveden do provozu 1. září roku 2002. Architektonické řešení všech prostor a jejich vybavení zohledňuje potřeby těžce zdravotně postižených žáků. Přestěhováním do nového areálu získaly Speciální školy pro svoji činnost vysoce nadstandardní podmínky. V současné době jejich prostory využívá také PPP. Soustředěním speciálních pracovišť (škol a zařízení) do jednoho areálu se podařilo pro veřejnost centralizovat snadno dostupný komplex regionálně působících speciálních škol a školských poradenských služeb. Veškeré prostory jsou velmi vkusně vyzdobené a čistě uklizené. Výzdobu interiéru realizoval profesionál - akademický malíř. Budova je zabezpečována elektronicky.

Zvláštní škola

Třídy zvláštní školy jsou umístěny v prvním a druhém podlaží. K dispozici je jedenáct kmenových učeben s funkčním vnitřním uspořádáním, ve kterých ale není příliš místa pro aktivní či pasivní relaxaci. Jednotlivé třídy, každá s prosklenou stěnou, kterou lze zastínit žaluziemi, a vchodem na balkon, jsou zařízeny moderním, výškově nastavitelným žakovským nábytkem. Ve třídách je k dispozici dostatek úložného nábytku, dvoukřídlé nebo pylonové tabule a korkové či magnetické nástěnky a promítací plátna. Ovládání pláten, právě tak jako žaluzií či stropních oken je dálkové. Všechny katedry mají běžnou přípojku do elektrické sítě i pro PC a strukturovanou kabeláž pro televizi s možností využití satelitního vysílání.

Škola má také několik odborných učeben. Výuka pracovních činností probíhá v univerzální školní dílně. Součástí je přípravná, sklad materiálu a sociální zařízení pro žáky i učitele. Stoly s dvanácti pracovními místy jsou vybaveny svěráky a skříňkami s kvalitním ručním nářadím. Žáci mají možnost pracovat i s moderním elektrickým nářadím a stroji. V inventáři je např. bruska, vrtačka, kotoučová pila, teplovzdušná a lepící pistole. Pro plnění učebních osnov ve složce práce v domácnosti má škola rovněž nadstandardní prostorové podmínky a materiální vybavení - cvičný byt s moderní kuchyňskou linkou, obývacím pokojem a sociálním zařízením. Jeho veškeré vybavení má vysokou úroveň. V kuchyni jsou např. tři sporáky, z toho jeden v úpravě pro tělesně postižené žáky, kuchyňský robot, myčka nádobí, z hlediska přístupnosti speciálně uzpůsobený vnitřní prostor úložných skříněk, výškově nastavitelná pracovní plocha, lednice, automatická pračka a další. Vedle cvičného bytu je krejčovská dílna se stříhacím krejčovským stolem, šicími stroji, napařovacím stolem a dalším vybavením. Pozemek pro pěstitelské práce vzdálený od školy cca 40 min. chůze není v současné době pro výuku využíván. Pěstitelské činnosti žáci vykonávají v nedaleké botanické zahradě místní střední zemědělské školy a při údržbě atria školy.

Odborná pracovna výpočetní techniky je vybavená dvanácti počítači (z toho šest Speciální školy získaly v rámci programu *Internet do škol*). Kromě již výše zmíněných počítačů umístěných ve specializované učebně je k dispozici dalších 16 PC, z toho dva přenosné. Osm z nich slouží potřebám dětí, ostatní vedení školy, učitelům a provozním zaměstnancům. Tzv. univerzální učebna s klavírem, hifi soupravou s CD přehrávačem, domácím kinem a videorekordérem je uzpůsobena především k výuce hudební výchovy. Je v ní také plynová přípojka, proto je využívána zároveň pro výuku fyziky a chemie. Výjimečné podmínky pro výuku výtvarné výchovy poskytuje specializovaná učebna s polohovatelnými pracovními stoly, sušáky na výkresy a úložným nábytkem, ke které patří keramická dílna, kde jsou umístěny keramická pec, hrnčířský kruh, pracovní stůl a lis na hlínu.

Hodiny tělesné výchovy se vyučují ve dvou školních tělocvičnách („běžné“ a rehabilitační), na městském hřišti a hřišti s asfaltovou úpravou v přilehlém parku. Na výuku nepovinného

předmětu míčové hry žáci docházejí do tělocvičny místní Obchodní akademie. Kvalitní tělovýchovné náradí i náčiní (k dispozici je i deset horských kol) je uloženo ve skladu pomůcek.

V kabinetech českého jazyka, matematiky, pracovního vyučování, přírodopisu, hudební výtvarné a tělesné výchovy, dějepisu, zeměpisu, chemie, fyziky a CO jsou přehledně uloženy pomůcky (nástěnné obrazy, atlasové soubory, publikace apod.) a další podpůrné výukové materiály. Škola má dostatek učebnic a pracovních sešitů. Velmi dobře je také vybavena videotéka.

Technické vybavení (radiomagnetofony s CD přehrávačem, televizory s videorekordérem, tři meotary, z toho jeden kuffíkový, datový projektor, digitální fotoaparát s digitální videokamerou, laminátor, kroužkový vazač, digitální multifunkční kopírovací zařízení a další), které pedagogové běžně využívají, je vysoce nadstandardní.

Pomocná škola

Pro výuku těžce postižených žáků jsou vytvořeny mimořádné podmínky. Prostory třídy PT II svým vnitřním členěním a uspořádáním nábytku vyhovují požadavkům na strukturované prostředí. Pro každou činnost je vymezeno stálé místo. Společnou práci vykonávají učitelky se žáky u velké pracovní plochy, individuální práce probíhá u stolku se dvěma židlemi v oddělené části třídy. Učební boxy s vhodným žakovským nábytkem a dvěma policemi jsou prostorem pro samostatnou práci žáků, ve kterém nejsou rozptylováni. Všechny děti mají vytvořený vizualizovaný rozvrh školních činností prostřednictvím piktogramů, fotogramů doplněnými nápisy z velkých tiskacích písmen. Také prostředí třídy PT I vyhovuje aktuálním potřebám zařazených žáků. Každý žák má nástěnku se svým fotem a aktuálně probíraným učivem. V obou třídách nechybí prostor pro relaxaci a zájmové aktivity.

Při výuce jsou využívány obě tělocvičny, bazén, školní dílny, cvičný byt a atrium školy. K pohybovým aktivitám slouží též přilehlý park s dětským hřištěm. Na vynikající úrovni je vybavení rehabilitačními pomůckami a speciálními profesionálně i vlastnoručně zhotovenými pomůckami pro výuku.

K dispozici je též počítač se speciálně uzpůsobenou klávesnicí s programem pro vytváření individuálních komunikačních tabulek pro nemluvící děti. Program pro alternativní komunikaci, rozvoj řeči a základních matematických a čtenářských dovedností využívá jednou týdně v individuální práci s každým žákem speciální pedagožka SPC.

Základní škola při nemocnici

Základní škola při nemocnici má dostatek učebnic od různých nakladatelství pro všechny typy škol (základní, zvláštní a pomocnou školu). Pro výuku cizích jazyků jsou k dispozici kromě učebnic audiokazety, didaktické hry, chybí ale počítačové výukové programy pro samostatnou práci žáků. Vybavení ostatními pomůckami a audiovizuální technikou je průměrné, kvalitní jsou dětská i odborná knihovna. Na dětském oddělení jsou pro výchovně-vzdělávací práci velmi dobré podmínky i přesto, že vlastní výuka probíhá převážně v herně souběžně s činností jednoho oddělení SpMŠ. Obě pedagogické pracovnice výchovně-vzdělávací proces organizují tak, aby se děti vzájemně nerušily. U ležících pacientů jsou výuka a zájmové činnosti realizovány na lůžku. Podmínky na chirurgickém oddělení jsou méně příznivé, výuka probíhá v pokoji nebo jídelně. V obou případech, pokud je počet hospitalizovaných dětí vyšší, je činnost, zvláště při skupinové výuce, narušována jak samotnými dětmi, tak dospělými pacienty.

Speciální mateřská škola

Tři oddělení SpMŠ jsou umístěna v samostatném křídle komplexu Speciálních škol, kde má každé k dispozici třídu s příslušenstvím (hygienické zařízení, přípravná jídla, šatny pro děti i učitelky, kabinet pro pomůcky, místnost na ukládání lůžkovin, kancelář vedoucí SpMŠ a

místnosti pro provozní zaměstnance). Vnitřní uspořádání tříd je účelné, jejich zařízení plně zohledňuje potřeby věkově heterogenních a handicapovaných předškolních dětí. V každé je umístěno vodní lůžko s regulací tepelného napájení. Na třídy navazují nekryté verandy s malými pískovišti. Děti mají k dispozici dostatečnou škálu kvalitních klasických i moderních hraček, stavebnicových souborů, speciálních pomůcek i doplňkového materiálu, které jsou zvyklé samostatně využívat. Jejich přehledné uložení podporuje aktivity dětí, umožňuje snadnou manipulaci s nimi i úklid. Množství titulů dětské i odborné literatury velmi dobře postačuje. Vybavení tělovýchovným náčiním, audiovizuální technikou a hudebními je funkční. Výchovně-vzdělávací práce SpMŠ při nemocnici probíhá v učebně, která plně vyhovuje pro potřeby tohoto školského zařízení (viz výše), nebo na lůžku (u ležících pacientů).

Školní družina

Oddělení školní družiny zvláštní a pomocné školy mají pro svojí činnost vlastní vzhledem k počtu dětí dostatečně prostorné místnosti. Jedna, ve které je zajišťován provoz odpoledne nejdéle, je vybavena relaxačním koutkem. Pro sportovní činnosti lze využívat školní tělocvičnu. Žáci mají volně k dispozici moderní stavebnice, společenské hry, hračky, velmi dobré je vybavení pro výtvarné a sportovní aktivity. V jednom oddělení je televize a video, které mohou využívat i ostatní skupiny, k dispozici jsou také radiomagnetofony s CD přehrávači. Výchovně-vzdělávací práce školní družiny při nemocnici probíhá stejně jako ve SpMŠ ve výše uvedené standardně vybavené herně společně s výukou žáků základní školy nebo na lůžku.

Speciálně-pedagogické centrum

Centrum má pracoviště se dvěma místnostmi - jednou učebnou pro individuální a jednou učebnou pro terapeutickou práci s klienty. Společné prostory (chodba, čekárna, toalety), které využívá i PPP, i uvedené pracovny velmi dobře vyhovují svému účelu. Odborné pracovnice centra mají pro diagnostickou práci dostatečné množství odborně zaměřených psychologických testů a nástrojů, které odpovídají poslání SPC, věku cílových skupin žáků a charakteru postižení. Jsou aplikovány a vyhodnocovány odborně i eticky čistě. Speciální pedagog disponuje standardizovanými pedagogickými diagnostickými nástroji určenými zejména populaci předškolních dětí. SPC používá vlastní záznamový arch pro uskutečněnou speciálně-pedagogickou diagnostiku, do kterého uvádí výsledky individuálního vyšetření, pozorování žáka v ambulantních podmínkách nebo ve školní třídě. Svou přehledností a strukturou velmi dobře zachycuje aktuální stav potíží žáka a má vysokou vypovídací hodnotu pro posuzování vývojových trendů ve sledovaných oblastech výkonů. Vzhledem k tomu, že spektrum standardizovaných testových prostředků pro speciální pedagogy je všeobecně úzké, je uvedený záznam důležitým podkladem pro práci psychologa nebo kmenových vyučujících. V korektivní individuální práci je smysluplně využíván počítačový program pro postižené děti.

Nadstandardní speciální péče je dětem a žákům poskytována ve vyhříváném rehabilitačním bazénu s chrličem vody, protiproudem, zvedacím dnem a podvodním osvětlením. K rehabilitačnímu vybavení patří rehabilitační tělocvična a místnost s vířivou vanou a výškově nastavitelným lehátkem.

Ve školní knihovně je dětská literatura, dětské encyklopedie a sady knih pro mimočítankovou četbu. Vynikající je také vybavení odbornou literaturou. Odborná učitelská knihovna obsahuje četné publikace z oblasti moderní pedagogiky, speciální pedagogiky, psychologie a terapeutických technik.

Účelně jsou uspořádány rovněž šatny dětí. Potřebné prostorové zázemí je vytvořeno i pro pedagogy. Kromě kabinetů u kmenových tříd mají k užívání prostornou sborovnu a kuchyňku, ve které nechybí například myčka nádobí či mikrovlnná trouba a lednice. Pracovna ředitele je vybavena PC, videotelefonem, sedacím a úložným nábytkem. Další prostory využívá zástupkyně ředitelky, výchovný poradce a provozní zaměstnanci. Ve sklepních prostorách je situováno technické zázemí (plynová kotelna, úpravna vody...) a prostor pro sportovní vyžití (dva posilovací stroje, stolní tenis a fotbal).

Školní jídelna slouží jako výdejna teplé stravy, která se do školy dováží ze Střední zemědělské školy. Ta výdejnu také provozuje.

Přestože současné materiálně-technické zázemí pro činnost Speciálních škol je mimořádné, ředitel plánuje jeho další zkvalitňování. Jednotlivé etapy materiálního rozvoje vychází z *Plánu rozvoje školy* pro období let 2003 – 2005 s výhledem do roku 2008 (zpracovaného na podkladě požadavků vyučujících a správců kabinetů v závislosti na finančních možnostech), jsou reálné a v praxi postupně uskutečňované.

Ředitel školy má velmi dobrý přehled o tom, jak materiálně-technické vybavení učitelé ve výuce využívají. Tato oblast je jedním z předmětů zájmu kontrolní činnosti vedoucích pracovníků. Z dostupných písemných materiálů vyplývá, že je prováděna analýza výsledků této kontroly. Vzhledem k tomu, že ve sledovaných hodinách vyučující pomůcky uplatňovali účelně, je kontrola prováděná ředitelem s cílem posoudit využívání materiálních zdrojů hodnocena jako účinná. Nedostatkem je jen málo časté zařazování počítačů do výuky.

Materiálně-technické a prostorové podmínky zvláštní školy, pomocné školy, speciální mateřské školy, školní družiny a speciálně-pedagogického centra jsou hodnoceny jako vynikající, materiálně-technické a prostorové podmínky základní školy při nemocnici jsou hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE A V POMOCNÉ ŠKOLE

Vzdělávací programy

Ve zvláštní škole se vyučuje podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22*. Výuka žáků v pomocné škole probíhá podle *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22* a od tohoto školního roku podle *Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy čj. 15 988/2003-24*.

Škola respektuje speciální vzdělávací potřeby těch žáků, kteří nemají předpoklady pro úspěšné zvládnutí požadavků stanovených učebními osnovami příslušného typu školy. Všichni žáci pomocné školy jsou proto vyučováni podle kvalitních individuálních vzdělávacích plánů (dále IVP) vycházejících ze schváleného vzdělávacího programu. Pro žáky zvláštní školy (v tomto školním roce pro pět žáků) vyučující vypracovávají podle potřeby individuální plány pro výuku jednotlivých předmětů. Plány mají charakter dohody mezi ředitelem školy, třídním učitelem, metodikem a zákonným zástupcem žáka. Zohledňují diagnózu stanovenou poradenským pracovištěm (většinou SPC) a jeho doporučení pro další práci se žákem. Hodnocení jejich plnění je podkladem pro korigování výukových cílů.

Základní vzdělávací nabídka zvláštní školy je v tomto školním roce rozšířena o nepovinné předměty sportovní hry, výpočetní technika a gymnastika a zájmové útvary. Ve zvláštní škole pracuje zájmový kroužek zdravotní tělesná výchova a v pomocné škole kroužky zdravotní tělesná výchova a příprava na psaní.

Každoročně ve všech součástech Speciálních škol probíhá týden projektového vyučování a do výuky předmětů jsou zařazovány vzdělávací oblasti „Problematika ochrany člověka za mimořádných situací“, „Výchova k volbě povolání“, „Dopravní výchova“ a „Environmentální výchova“. Pro žáky osmých a devátých ročníků škola organizuje turistický kurz.

Vzdělávací program zvláštní školy a vzdělávací programy pomocné školy jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Kontrolou rozvrhu hodin všech tříd pro školní rok 2003/2004 bylo zjištěno, že učební plány zvláštní školy a pomocné školy jsou plněny v celém rozsahu. V pomocné škole je uplatňováno integrované pojetí výuky, jednotlivé předměty jsou střídány v kratších intervalech než je vyučovací hodina. Tím škola vychází vstříc specifickým vzdělávacím potřebám žáků a v praxi uplatňuje pojetí tohoto vzdělávacího programu.

Zápisy v třídních knihách zvláštní školy a pomocné školy za školní rok 2002/2003, v katalogových listech žáků a třídních výkazech pro školní rok 2003/2004, které byly při inspekci kontrolovány, průkazně zachycují průběh vzdělávání. Osobní dokumentace žáků je přehledně vedena včetně vyhodnocování plnění IVP.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003 obsahuje veškeré údaje v souladu s obecně závazným právním předpisem, má vysoce nadstandardní vypovídací hodnotu i úroveň zpracování.

Kontrolou třídních knih za školní rok 2002/2003 nebylo ve zvláštní škole zjištěno neplnění učebních osnov v žádném ze sledovaných předmětů. V pomocné škole nebylo plnění učebních osnov, vzhledem k tomu že se žáci vyučují podle individuálně upravených učebních osnov v rámci IVP, kontrolováno.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacích programů.

Vedení školy sleduje plnění učebních osnov ve zvláštní škole ve dvou úrovních. Porovnává soulad časových tematických plánů vypracovaných učiteli s učebními osnovami, následně sleduje plnění učebních osnov při hospitacích a při kontrole vedení povinné dokumentace. Sleduje i realizaci IVP.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu splňuje psychohygienické požadavky (počet hodin v jednom sledu, počet hodin v jednom dni, délka přestávek) a je tudíž v souladu s obecně závazným právním předpisem. Jediným nedostatkem je v jedné třídě pomocné školy organizování činnosti zájmového kroužku současně s výukou. Dvě hodiny týdně žáci nižšího stupně pracují v zájmovém kroužku, zatímco ve stejnou dobu se žáci vyššího stupně učí.

Školní řád obsahuje veškerá ustanovení vyplývající z vyhlášky a je doplněn o zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek. Uvádí také práva žáků, je formulován převážně pozitivně, zákazy a příkazy jsou obsaženy v malé míře. Velmi podrobně je zpracována část týkající se chování žáků, která je podkladem pro udělování výchovných opatření. Kvalitně a se zohledněním konkrétních podmínek jsou rovněž zpracovány řady všech odborných pracoven.

Informování rodičů o průběhu a výsledcích vzdělávání a chování žáků má vynikající úroveň. Na počátku školního roku je svolávána schůzka společná pro všechny rodiče, na které jsou seznamováni s provozem Speciálních škol, výroční zprávou o jejich činnosti za předcházející školní rok, plánovanými akcemi a *Řádem školy*, který má k dispozici také Sdružení rodičů. Vyučující vedou přehledy o všech jednáních se zákonnými zástupci žáků, při řešení závažnějšího problému je o pohovoru s rodiči pořizován zápis. Třídní schůzky svolávají

učitelé podle potřeby, nabízeny jsou také individuální konzultace po předchozí dohodě s učitelem. O klasifikaci žáků v jednotlivých předmětech jsou rodiče průběžně informováni zápisy v žákovských knížkách.

V minulém školním roce proběhly komisionální zkoušky v jednom případě jak opravná zkouška a ve dvou případech jako přezkoušení žáka z důvodu dlouhodobé neschopnosti. Tím, že se komisionální zkoušky konaly i v jiném případě, než je přestup žáka na jinou školu nebo nesouhlas s klasifikací došlo k porušení vyhlášky.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovný poradce zajišťuje základní činnosti související s profesním poradenstvím a řešením výchovných problémů, výuková selhávání žáků řeší ve spolupráci s SPC. V rámci kariérového poradenství poskytuje žákům informace o možnostech dalšího studia, společně s třídními učiteli navštěvuje se žáky osmých a devátých ročníků střední odborná učiliště, „Bursu učebních oborů“ a spolupracuje s úřadem práce. V rámci projektu „Výchova k povolání“ připravil pro učitele metodiku a rozpracoval v ní témata vhodná pro zařazení do výuky, zejména pracovního vyučování a občanské výchovy. Zabezpečuje i formální stránku této oblasti poradenské činnosti, tj. pomoc při vyplňování přihlášek ke studiu. Z výchovných problémů se ve škole občas vyskytují záškoláctví, kázeňské přestupky a agresivní chování, které výchovný poradce řeší osobním pohovorem se žákem a jeho rodiči, v závažnějších případech je svolávána výchovná komise. Přijímaná opatření jsou převážně účinná. Výchovný poradce spolupracuje s odborem sociálních věcí při Městském úřadu Rakovník a nestátní organizací Střep, která se zabývá pomocí rodinám v tísní.

Výchovný poradce současně vykonává funkci školního metodika prevence. Předložený *Minimální program prevence sociálně-patologických jevů na léta 2002-2005* má formu metodického materiálu pro učitele Speciálních škol, který mimo jiné obsahuje návrh témat, která lze promítnout do výuky přírodopisu, chemie a občanské výchovy. Průběžné plnění preventivního programu škola každoročně vyhodnocuje. Program se zaměřuje zejména na výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu a kvalitnímu trávení volného času. Speciální školy spolupracují v rámci peer programu se studenty Gymnázia Zikmunda Wintra v Rakovníku, kteří v loňském školním roce námětovým zaměřením svých akcí reagovali na nejčastější problém (zjištěný anketou) žáků zvláštní školy v oblasti závislostí, tj. kouření.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

K hlavním pedagogickým záměrům školy patří zkvalitňování výchovně-vzdělávacího procesu prostřednictvím většího využívání aktivizujících a participativních metod vzdělávání.

Ředitel v loňském školním roce provedl sebeevaluaci Speciálních škol. K hodnocení použil SWOT analýzu, na níž spolupracovala většina pracovníků. Rodičům zadal dotazník ke zjištění jejich přání a názorů na činnost školy. Zjištěné výsledky byly podkladem pro sestavení plánu rozvoje Speciálních škol pro další období.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce ve zvláštní škole

Hospitováno bylo v deseti hodinách u deseti z celkového počtu jedenácti vyučujících předmětu. Jejich bezprostřední příprava na vyučování byla promyšlená po stránce metodické a většinou i organizační, naplánované aktivity až na ojedinělé výjimky korespondovaly se vzdělávacími cíli stanovenými v návaznosti na učivo předcházejících hodin. Systém dlouhodobého plánování výuky je zaveden a v praxi uplatňován. Časové tematické plány učiva vypracované vyučujícími jsou v souladu s učebními osnovami, IVP vycházejí z doporučení SPC. Z hlediska náročnosti byly vzdělávací cíle přiměřené vědomostem a dovednostem žáků.

Chybějící odborná a pedagogická způsobilost dvou učitelek neměla na kvalitu průběhu výchovně-vzdělávacího procesu negativní vliv, všechny vedly výuku po věcné, odborné i metodické stránce vynikajícím způsobem, uplatňovaly vědomosti získané dalším vzděláváním a respektovaly doporučení metodičky pro zvláštní školu.

V kvalitě materiální podpory výuky nebyly zásadní rozdíly, učitelky ji účelně využívaly. Žáci pracovali s učebnicemi, pracovními sešity, přehledy probíraného učiva, kartičkami, encyklopediemi a ukázkami literárních děl, v nižších ročnících také se stavebnicemi. Učitelky měly velmi dobře připravené zápisy na tabulích a často používaly nakopírované nebo jimi zhotovené pracovní listy. Vhodná volba pomůcek žákům usnadňovala porozumění probíranému učivu, zvyšovala jejich zájem o učení a umožňovala jim samostatnou práci. Nástěnné a další učební materiály ve většině učeben poskytovaly žákům dostatek informací k probíranému učivu.

Promyšlená organizace většiny hodin umožňovala efektivní využití vyučovacího času. Činnosti byly zařazovány účelně, v jejich výběru se uplatňovala nápaditost učitelek, žáci měli příležitost samostatně řešit zadané úkoly. Učivo bylo dostatečně procvičováno, ze znalostí žáků prezentovaných v hodinách bylo zřejmé, že mu rozumí. Učitelky žáky podle potřeby upozorňovaly na případná úskalí, individuální přístup měl formu pomoci s řešením zadaného úkolu. Ve dvou hodinách byla zařazena skupinová práce, při níž byli žáci vedeni k uplatňování principů spolupráce. V jednom případě učitelka do výuky vhodně začlenila prvky aktivního sociálního učení. V hodinách dvou vyučujících bylo zřejmé uplatňování integrujícího pojetí vyučovacího procesu.

Učitelky dbaly na dodržování principů psychohygieny. Přirozenou relaxací bylo zejména u mladších žáků časté střídání činností, zařazování herních prvků nebo písniček, popřípadě změna pracovních míst (střídání práce v lavicích a u tabule). V jedné hodině žáci pracovali i na zemi, ve třídě ale chyběly podložky na sezení. V rámci přípravy na psaní učitelky zařazovaly cvičení na rozvoj jemné motoriky rukou. Tempo výuky bylo přiměřené, respektovalo individuální psychomotorické dispozice žáků.

Žáci pracovali se zájmem a byli většinou aktivní. Jejich pozitivní přístup k činnostem posilovaly vhodná a věku přiměřená motivace, průběžné hodnocení a povzbuzování ke splnění úkolu. Žáci neměli obavy z prověřování vědomostí, to učitelky zařazovaly vždy až po důkladném procvičení učiva.

Komunikace a vzájemné vztahy mezi učitelkami a žáky byly bezproblémové, založené na akceptování dohodnutých pravidel jednání. Ve třech hodinách byla podpora rozvíjení komunikativních dovedností žáků ze strany vyučujících vysoká, v ostatních nebyly učitelkami důsledně vyžadovány odpovědi celou větou a žáci vedeni k rozvíjení souvislého mluvního projevu. .

Hodnocení výsledků učení žáků v hodinách bylo pozitivní, zaměřené na zvládnuté dovednosti a osvojené vědomosti a zohledňovalo individuální předpoklady jednotlivých žáků pro vzdělávání. Úroveň zápisů v sešitech žáků i ostatních jejich písemných projevů má velmi dobrou úroveň. Písemné práce jsou učitelkami pečlivě opravovány.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou v českém jazyce hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve zvláštní škole

Bylo hospitováno v deseti hodinách matematiky u devíti z jedenácti učitelek tohoto předmětu. Odborná a pedagogická způsobilost většiny pedagožek pozitivně ovlivnila výuku, chybějící kvalifikace u dvou vyučujících (v současné době studují vysokou školu) neměla na její kvalitu negativní vliv. Učitelé mají k rozvržení učiva stanoveného osnovami zpracovány časové tematické plány, jejich bezprostřední příprava na výuku byla zodpovědná.

Vyučování probíhalo v kmenových esteticky zařízených učebnách. Ke zvýšení názornosti výuky byly využívány různé didaktické pomůcky (číselné řady, pracovní listy, karty se zpětnou vazbou, počítadla, nástěnné transparenty, barevné křídly, připravená tabule, modely předmětů, tabulová pravítka, stavebnice, sady drobných předmětů, makety peněz ...), některé z nich sloužily zároveň k procvičení jemné motoriky. Učebnice či pracovní sešity byly v hodinách využívány efektivně.

Požadavky na psychohygienu výuky byly respektovány. Ve třídách bylo větráno, výuka nepřesahovala do přestávek, v rozvrhu je matematika zařazena maximálně jako třetí vyučovací hodina. Všechny učitelky dle potřeby začleňovaly jednu nebo více relaxačních chvil, které nebyly samoúčelné a většinou souvisely s výukou (změna místa při výuce – práce v lavici, u tabule či na zemi, tělesné cvičení s počítáním apod.).

V každé ze sledovaných hodin byla patrná snaha vyučujících o dodržení jejich jednotné struktury (úvodní motivace, aktualizace učiva z předešlých vyučovacích hodin – dodržování principu návaznosti učiva, splnění vzdělávacího cíle, shrnutí učiva a zhodnocení vyučovací jednotky). Pro všechny byla také příznačná nestresující atmosféra. Při výuce byly využívány různé formy a metody práce (samostatná práce žáků, práce ve dvojicích, skupinová práce, činnostní výuka, práce s chybou, rébusy, hry, soutěže ...). Ve třídě se spojenými ročníky vyučující vyváženě zařadila přímou práci s žáky a jejich samostatnou činnost. Diferenciace nároků spočívala v individuální pomoci slabším žákům, ale i v zadávání dalších úloh rychlejšími žákům. Učitelky si často ověřovaly pochopení probíraného učiva žáky, tuto zpětnou vazbu využívaly ke korekci svých postupů.

Žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání a chování. Učitelky dbaly na rozvoj jejich komunikativních dovedností. Za tímto účelem vyžadovaly od žáků odpovědi celými větami, snažily se, aby žáci odůvodňovali svoje postupy, trpělivě vyslechl jejich názory. Verbální projev vyučujících byl srozumitelný a přiměřený věku a rozumové úrovni žáků. Velkou pozornost vyučující věnují úpravě v žákovských sešitech, pravidelně je kontrolují a opravují, vedou žáky k systematickému zápisu. Celková úprava těchto žákovských písemností je velmi pěkná.

Úvodní motivace spočívala v seznámení žáků s průběhem a cílem hodiny, v upozornění na praktické využití učiva, někdy učitelky ke vzrušení jejich zájmu využily písničky, básničky či říkanky. Během výuky je povzbuzovaly v jejich výkonech a chválily za dílčí úspěchy. K vysoké aktivitě žáků přispívaly i časté změny činností.

Klasifikace je do žákovských knížek zapisována pravidelně, její četnost plně postačuje. Hodnocení má výrazně motivující charakter, pro žáky je jedním z nejdůležitějších podnětů jejich aktivity. Sebehodnocení žáků bylo pravidelně zařazováno stejně jako hodnocení spolužákem, nebo i celým kolektivem třídy ve většině hodin. Náročnost kontrolních prací byla ve sledovaných hodinách přiměřená znalostem žáků, jejich zařazení následovalo až po důkladném zopakování a procvičení učební látky. Žáci na jejich vypracování měli dostatek času, respektováno bylo jejich individuální psychomotorické tempo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve zvláštní škole jsou hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku přírodovědných předmětů (prvouka, přírodověda, přírodopis, zeměpis, fyzika) ve zvláštní škole

Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá osnovám realizovaného vzdělávacího programu. Ve zhlédnutých hodinách byly stanovené výukové cíle přiměřené znalostem a možnostem žáků a navazovaly na učivo předcházejících hodin.

Většina učitelů přírodovědných předmětů splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Případné chybění požadovaného vzdělání nemělo na kvalitu výuky zásadní

negativní vliv, v úrovni řízení vyučovacích hodin nebyly mezi jednotlivými vyučujícími výrazné rozdíly.

Učivo bylo prezentováno převážně odborně a věcně správně. I přes pečlivou přípravu vyučujících na jednotlivé hodiny, se v organizaci výuky občas vyskytly dílčí nedostatky - příliš rychlé tempo nebo nedostatek času na promýšlení odpovědí. Vyučující se při plánování a přípravě zaměřovali jak na obsah a cíle hodin, tak na metody a formy práce.

Materiální podpora výuky, která probíhala převážně v kmenových učebnách nebo v odborné pracovně, byla velmi dobrá. Prostředí učeben splňuje podmínky pro podnětnou výuku. Využíváním vhodných pomůcek včetně didaktické techniky učitelé dosahovali toho, že výuka byla pro žáky zajímavá a přitažlivá. Hodiny měly pevný systém a řád. V úvodu byli zpravidla žáci seznámeni s cílem hodiny, následoval výklad učební látky a její procvičování, většinou nechybělo závěrečné shrnutí a hodnocení, které bylo někdy zhodnocením individuálního výkonu nebo dosaženého pokroku.

V hodinách byly zařazovány skupinová práce nebo práce ve dvojicích, ojediněle byla činnost organizována pouze frontálně. Často byly uplatňovány mezipředmětové vztahy a využívány vlastní zkušenosti a prožitky žáků. Vzhledem k potřebám jednotlivých dětí učitelé vhodně uplatňovali individuální přístup. Tempo výuky bylo vyjma několika hodin přiměřené.

Frekvence klasifikace v žákovských knížkách odpovídala začátku školního roku. Kladem bylo, že někteří učitelé vedou své žáky k sebehodnocení. V hodinách převažovalo pozitivní hodnocení, vyučující žáky často chválili.

V hodinách panovala příjemná atmosféra. Pravidla slušného jednání byla většinou žáky respektována, závažnější projevy nekázně se v hodinách nevyskytovaly.

Velký důraz byl kladen na rozvoj komunikační dovednosti dětí, od žáku byly vyžadovány odpovědi celou větou. Ne vždy ale vyučující důsledně opravovali nespisovné vyjadřování žáků, které v některých případech používali i oni sami

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech ve zvláštní škole jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pracovním vyučování ve zvláštní škole

Během inspekce bylo hospitováno v jedenácti hodinách u stejného počtu učitelů z celkového počtu čtrnácti vyučujících předmětu.

Členění učiva v tematických plánech učitelů sice koresponduje s učebními osnovami, nezajištěním kontinuity výuky mezi jednotlivými ročníky ale někdy není respektována zásada posloupnosti. Zejména při dílenském vyučování jsou v práci s některými materiály (papír, dřevo, kov) zařazovány činnosti, při kterých si žáci osvojují v různých ročnících stejné dovednosti. Tento nedostatek se ve dvou hodinách projevil stanovením vzdělávacího cíle, který svou nízkou náročností neodpovídal dané skupině žáků. Sledované hodiny byly většinou pečlivě připraveny ve smyslu jejich stavby, volby vhodných metod, přípravy pomůcek a pracovního materiálu.

Ačkoli ne všichni vyučující předmětu splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, neměla tato skutečnost na kvalitu výuky vliv, po odborné stránce byla hodiny velmi dobře vedeny.

Výuka starších žáků probíhala v odborných pracovnách - dílně, cvičné kuchyni, krejčovské dílně či na pozemku, mladších žáků většinou v kmenových učebnách. Účelného a moderního vybavení odborných učeben vyučující využívali. Psychohygienické podmínky výuky byly velmi dobré. Ve všech sledovaných hodinách bylo dbáno na pořádek a na dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce. V hodinách, při kterých byly více zatěžovány některé svalové

partie (zejména při šití), vyučující zařazovali pohybové chvílky (protažení, jednoduché cviky).

Struktura výuky, formy a metody byly přizpůsobeny probíraným tématům a individuálním možnostem žáků. Samostatným činností zpravidla předcházela instruktáž formou názorného předvedení nebo vysvětlení pracovního postupu, u mladších žáků většinou po dílčích etapách. Výuka byla zaměřena na rozvoj kladného vztahu k práci, dodržování pracovního postupu, pořádku na pracovišti a přesnosti. Ve výuce bylo využíváno mezipředmětových vztahů a zejména pracovních zkušeností dětí. Žáci manuálně zručnější pracovali samostatně, méně zruční s občasnou pomocí vyučujících, kteří je vedli k opravě chyb. Dílčí nedostatky byly ve vedení žáků k samostatné organizaci práce a dovednosti pracovat podle předem daného postupu. Ve dvou hodinách žáci projevovali nezájem o pracovní činnosti, z toho v jednom případě z důvodu opakování stále stejné činnosti od počátku školního roku (pouze dvakrát byl plněn jiný vzdělávací cíl). I přes počáteční silnou motivaci na počátku školního roku – zhotovení výrobku pro denní užívání dětmi SpMŠ - žákyně o vykonávanou činnost ztratily zájem.

Motivačním činitelem je převážně užitečnost vykonávané práce, respektive praktické využití výrobků a hodnocení. Žáci znají smysl své vlastní práce, jejich výrobky jsou funkční a mají velmi dobrou estetickou úroveň.

Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly vyjma jednoho případu, kdy žáci nerespektovali autoritu učitele, chovali se odmítavě a používali nevhodné výrazy, vstřícné. Bylo dbáno na dodržování zásad slušného chování. Komunikace plnila převážně informační funkci (instrukce, vysvětlování odborných termínů). V průběhu pracovních činností neměli v některých hodinách žáci dostatek příležitostí pro verbální projev.

Vyučující žáky průběžně hodnotili, většinou oceňovali jejich snahu a za vykonanou práci je chválili. Závěrečná hodnocení zhotoveného výrobku nebyla v některých případech formulována konkrétně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pracovním vyučování ve zvláštní škole jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku předmětů (výtvarná výchova, smyslová výchova, čtení, příprava na čtení a počty) v pomocné škole a rehabilitační třídě pomocné školy

Dlouhodobé plánování je zajišťováno formou kvalitně zpracovaných IVP koncipovaných výhradně podle možností a potřeb žáků. Návaznost v nich uvedených vzdělávacích cílů je zajištěna systematickým vyhodnocováním plnění plánů, které poskytuje objektivní a podrobný obraz dosaženého rozvoje žáka v oblasti rozumové, sociální, motorické a emocionální. Příprava na všechny zhlédnuté hodiny byla příkladná z hlediska organizace výuky, použitých pomůcek, metod i forem práce.

Personální podmínky, i přes chybějící odbornou a pedagogickou způsobilost dvou ze čtyř pedagogických pracovníků, pozitivně ovlivňovaly kvalitu průběhu výuky. Příznivě se projevovaly i optimismus učitelek, jejich trpělivost, příkladná týmová spolupráce a znalosti metod práce s těžce postiženými dětmi. K bezproblémové organizaci vyučovacího procesu napomáhají i další pracovníci. Ve třídě PT I studentka pedagogické fakulty a ve třídě PT II vychovatelka - asistentka. Obě působí jako osobní asistentky zejména žáků s tělesným postižením.

Organizace výuky včetně rozvrhu hodin (střídání předmětů v kratších časových úsecích než je vyučovací hodina) zohledňuje individuální schopnosti a potřeby dětí především z hlediska dodržování pravidelnosti a ritualizace jednotlivých činností.

V rámci hospitací bylo zřetelné zohledňování rozdílů ve stupni mentálního rozvoje jednotlivců, v míře osvojení správných návyků a porozumění vydávaným pokynům. Učitelky doprovázely pro větší porozumění mluvní projev alternativními formami komunikace (obrázky, znaky do řeči, gesta). Výrazný byl individuální přístup, co se týče náročnosti úkolu i výukových metod. Maximálně bylo uplatňováno názorné vyučování, výuka byla zaměřena výhradně prakticky. Důraz byl kladen na výchovný charakter vyučování, především s cílem osvojení základů sebeobsluhy, hygieny, pravidel společenského chování, sociálních dovedností. Záměrnou pozornost a volní vlastnosti dětí učitelky rozvíjely neustálým povzbuzováním a střídáním činností, vhodnými podněty je vedly k dokončení úkolu. Běžně byly využívány prostory celé třídy (stálá místa určená pro individuální a skupinovou práci) a speciální didaktické pomůcky.

Příkladné bylo i dodržování psychohygienických podmínek výuky. Učitelky zohledňovaly individuální pracovní tempo žáků, přiměřeně reagovaly na případný pokles jejich zájmu o činnost, často střídaly činnosti a podle individuální potřeby dopřávaly dětem relaxaci.

Zájem žáků o výuku byl do velké míry ovlivňován hloubkou jejich mentálního postižení, všichni ale kladně reagovali na pohlázení, odměnu a pozitivní očekávání ze strany vyučujících. Učitelky vytvářely pro výuku příjemnou atmosféru, velmi dobře využívaly emocionalitu dětí, jejich výkony bezprostředně hodnotily pochvalou. Jejich přístup k žákům se vyznačoval velkou empatií a trpělivostí. Občasné výkyvy v jednání dětí vyplývající z hloubky jejich postižení taktně usměrňovaly nebo tolerovaly, vycházely přitom z dobré znalosti jejich diagnózy a aktuálního psychického a zdravotního stavu.

Řečové dovednosti byly rozvíjeny hlavně formou různých říkanek, básniček a písniček, které zároveň plnily funkci motivační. Úrovni komunikativních dovedností je věnována trvalá pozornost.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pomocné škole a rehabilitační třídě pomocné školy jsou celkově hodnoceny jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Zvláštní škola a pomocná škola nemají vzhledem ke své specifikce vypracovány žádné evaluační nástroje. V pomocné škole a rehabilitační třídě pomocné školy vyučující na základě výsledků hodnocení realizace IVP dále korigují své pedagogické postupy a stanovují další vzdělávací cíle. Ve zvláštní škole vyučující zjišťují výsledky vzdělávání běžným způsobem - formou krátkých písemných prací a testů zaměřených vzhledem k charakteru pozornosti mentálně postižených žáků většinou na aktuálně probírané učivo.

Průběh vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole je celkově hodnocen jako velmi dobrý, v pomocné škole jako vynikající.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V ZÁKLADNÍ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI

Vzdělávací programy

Žáci zařazení do výuky v základní škole při nemocnici jsou vyučováni podle upravených učebních plánů a osnov vzdělávacích programů svých kmenových škol, tj. vzdělávacích programů *Základní škola čj 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků čj 25 018/98-22, Obecná škola čj. 12 035/97-20, Národní škola čj. 15 724/97-20, Vzdělávací program zvláštní školy*

čj. 22 980/97-22 a Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy
čj.24 035/97-22.

Vzdělávací programy základní školy při nemocnici jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Učební plány jsou redukovány na základě aktuálního zdravotního stavu každého žáka, vždy po projednání s ošetřujícím lékařem. Tím je přímá práce se žáky organizována v souladu s vyhláškou.

O každém žákovi zařazeném do vyučovacího procesu je veden *Pobytový list žáka*, kde jsou o něm zaznamenávány základní údaje, průběh výuky, hodnocení jeho zapojení do výchovně-vzdělávacího procesu a klasifikace ve vyučovaných předmětech.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacích programů.

Vzhledem ke specifické vzdělávacího procesu v základní škole při nemocnici nelze kontrolovat plnění učebních osnov. Vedení Speciálních škol může pouze sledovat (a v praxi také sleduje), zda učitelka ve výuce nezařazuje učivo nad jejich rámec. V tomto ohledu nebyly shledány nedostatky.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Počet týdně vyučovaných hodin se současně řídí zdravotním stavem a počtem žáků zařazených do výuky. V týdenním rozvrhu hodin je uvedena pouze doba přímé vzdělávací činnosti v jednotlivých odděleních nemocnice, vyučovací předměty nejsou pevně stanoveny. Přednostně se vyučují český jazyk (3x – 5x týdně), matematika (2x – 5x týdně) a cizí jazyky (1x týdně). Výuka je organizována individuálně nebo skupinově. V době inspekce byli žáci vyučováni v jednom dni českému jazyku a matematice.

V průběhu září 2003 bylo do výuky zařazeno 36 žáků, s denním průměrem docházky 6 dětí a průměrnou délkou zařazení do výuky 3,7 dne. Obdobná situace je zaznamenána i v měsíci říjnu. Z tohoto důvodu plní výchovně-vzdělávací práce hlavně funkci psychoterapeutickou ve smyslu odpoutání pozornosti od nemoci a lékařských zákroků.

V nemocnici jsou povoleny návštěvy během celého dne. Spolupráce školy s rodiči hospitalizovaných žáků je většinou velmi dobrá v těch případech, kdy své dítě v nemocnici navštěvují.

U žáků krátkodobě zařazených do výuky učitelka nenavazuje kontakt s kmenovými školami. Ten nepřímo zprostředkovávají rodiče, zejména mladších žáků, kterým přinášejí z domova sešity. Ze zápisů v těchto sešitech se učitelé kmenových škole dozvídají o učivu, které si žák procvičoval nebo kterému se naučil během pobytu v nemocnici

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku a matematice v základní škole při nemocnici

Hospitalováno bylo v šesti hodinách u jediné vyučující této součásti Speciálních škol.

Systém dlouhodobého plánování není vzhledem ke specifické školy zaveden, uplatňuje se pouze operativní plánování, kterému předchází pedagogická diagnostika. Vzdělávacím cílem je téměř vždy procvičování učiva, které bylo probráno v kmenové škole, jen v případě dlouhodobé hospitalizace (zcela ojedinělé) výklad nové učební látky.

V době inspekce byli do výuky zařazeni tři žáci na dětském oddělení (z nichž jeden byl vyučován první den) a jeden nový pacient na chirurgii. Každý žák byl z jiného postupného ročníku. Nově přijaté žáky učitelka nechala z bohaté nabídky vybrat učebnice, které používají v kmenové škole. Velmi rychle jim pomohla učební texty určit i přesto, že děti nejčastěji dokázaly popsat učebnici pouze podle obrázku na titulní straně.

Výuka probíhala individuálně. U nově zařazených dětí učitelka zjišťovala úroveň jejich vědomostí, dovedností, sledovala jejich zájem o učivo českého jazyka a matematiky. Během výuky využila vhodné pomůcky, kterými podobně jako zařazením didaktických her, většinou vzbudila u žáků zájem o učení a aktivizovala je k další činnosti. Audiovizuální technika ve výchovně-vzdělávacím procesu zařazena nebyla.

Učitelce se dařilo velice rychle navázat kontakt s dětmi, svým pedagogickým taktem, vstřícným jednáním přispěla k jejich rychlé adaptaci na nemocniční prostředí a dobré psychické pohodě.

Výkony žáků učitelka hodnotila pouze slovně se zaměřením na bezchybně zvládnuté úkoly, na případné chyby je upozorňovala. Pozitivním hodnocením děti povzbuzovala k další práci.

Vzájemná komunikace učitelky se žáky byla bezproblémová, s výjimkou jednoho žáka děti hovořily bez ostychu a k vyjádření vlastního názoru měly většinou dostatek příležitostí.

Průběh výuky některých žáků byl narušen zdravotníky, kteří je odváděli na vyšetření a rodiči přicházejícími za nimi na návštěvu. S nimi učitelka dokončila výuku později.

Průběh vzdělávání a výchovy v základní škole při nemocnici je hodnocen jako velmi dobrý.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

V základní škole při nemocnici nelze vzhledem k délce trvání docházky žáků do této školy výsledky vzdělávání zjišťovat.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM SPECIÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Speciální mateřská škola pracuje podle vlastního vzdělávacího programu, jehož aktualizace pro tento školní rok byla schválena pedagogickou radou dne 26. srpna 2003. Uvedený program vznikl jako výsledek týmové práce všech učitelek. Jeho rámcové i specifické cíle vycházejí z dosud nezávazného *Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání čj. 14 132/01-22* (dále jen RVP PV) a jsou rozpracované v souladu s konkrétními podmínkami SpMŠ. Pedagogickým cílem je hledání „mostů“ mezi dětmi SpMŠ a okolním světem, tj. jejich začleňování do společnosti a vytváření schopnosti komunikace s okolím. Vzdělávací obsah - Projekt „*Je nám tu všem spolu dobře*“, tvoří jedenáct námětových okruhů, které jsou dále zpracovány do kratších měsíčních a týdenních témat korespondujících se společenskými událostmi, svátky, slavnostmi i sezónními činnostmi. Didakticky cílené činnosti jsou rozloženy do pěti rozvojových oblastí Pohyb, Řeč, Poznávání, Estetika a Praktické činnosti. Krátkodobé úkoly jsou stanoveny s ohledem na individuální možnosti a schopnosti dětí s různým stupněm mentálního a tělesného postižení. V týdenních plánech není opomíjeno hodnocení plnění úkolů a míry osvojení poznatků a dovedností jednotlivými dětmi. Pro všechny děti jsou ve spolupráci s odborníky sestaveny podrobné IVP. Vzdělávací program je obohacen o četné kulturní, společenské a poznávací akce, výlety do přírody i do města. SpMŠ zajišťuje pravidelnou individuální logopedickou péči a některé nadstandardní aktivity (pohybovou rehabilitaci a balneoterapii).

SpMŠ spolupracuje úzce s dalšími součástmi Speciálních škol, ostatními mateřskými školami ve městě, Sdružením pro mentálně postižené Ráček, pediatri, klinickým logopédem zajišťujícím supervizi logopedické péče a s SPC pro děti s autismem.

Realizace výchovně-vzdělávacího programu je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy a komplexní péčí o postižené děti.

Povinná dokumentace všech tříd je vedena přehledně a pečlivě na předepsaných tiskopisech. V *Evidenčních listech* jsou kompletně a aktuálně zaznamenány všechny potřebné údaje o přijetí a průběhu docházky dětí do SpMŠ. *Evidence docházky* je průběžně zaznamenávána a je dokladem o využití kapacity školy. *Přehledy výchovné práce* poskytují kvalitní shrnutí realizace plánovaných činností a tím i dokladují naplňování výchovně-vzdělávacího programu. *Knihy úrazů* je vedena odpovídajícím způsobem. Podkladová dokumentace potřebná k zařazení dětí do SpMŠ je uložena tak, že je zajištěna ochrana osobních dat a údajů před zneužitím.

Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Kontrolní činnost v oblasti naplňování vzdělávacího programu je promyšleně plánovaná a odpovědně realizovaná. Výsledky kontrol jsou vyhodnocovány na jednáních pedagogické rady a také uváděny ve výroční zprávě o činnosti Speciálních škol. Přijatá opatření významně přispívají k optimalizaci procesu vzdělávání předškolních dětí.

Systém kontroly plnění vzdělávacího programu je účinný.

Organizace dne i výchovně-vzdělávací práce zohledňují individuální vývojové, sociální i emoční potřeby předškolních dětí. Nabízené řízené činnosti zcela přirozeně prolínají s činnostmi spontánními. Děti mají možnost volby mezi účastí v řízených aktivitách nebo volnou hrou, která jim poskytuje dostatečný prostor pro jejich seberealizaci. V průběhu dne jim je dle potřeby poskytována individuální péče. Doba pobytu venku v průběhu inspekce byla dostatečně dlouhá a odpovídala aktuálním klimatickým podmínkám, rovněž tříhodinový interval mezi jídlami byl dodržen. Zavedený pitný režim ve třídách jsou děti zvyklé využívat. Odpolední odpočinek je podle individuálních potřeb diferencován, dětem je nabízena náhradní rozvíjející činnost.

Výměna informací mezi SpMŠ a rodiči probíhá zejména při každodenním předávání dětí i při plánovaných setkáních, při kterých se mají rodiče možnost vyjádřit ke kvalitě činnosti SpMŠ. Důležité informace (*Vzdělávací program* s aktuálně realizovanými tématy i obsahem činností, *Vnitřní řád školy*, *Organizace dne*, *Jidelniček*) a další informace týkající se nabídky dalších aktivit jsou zveřejňovány ve vstupním prostoru. Ukázky výsledků činností dětí dobře prezentují realizovaný vzdělávací proces.

SpMŠ je v maximální míře otevřená rodičům. Ti mohou volně vstupovat do tříd, sledovat své děti při činnosti a aktivně se do ní zapojovat, konzultovat optimální postupy při logopedické péči či rehabilitaci. Mohou také své dítě přivádět nejen ráno, ale i v průběhu dne.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Kvalita obsahu a účinnosti pedagogického procesu je denně v jednotlivých třídách učitelkami konzultována. Účinnost jejich sebereflexe má stoupající úroveň, pozitivně se odráží v kvalitě odborné i řídicí práce a ve vzájemně otevřenější týmové spolupráci a pozitivních vztazích v celém kolektivu. SpMŠ realizuje sebevaluaci i prostřednictvím anket mezi rodiči.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků

V rámci inspekce byly provedeny hospitace ve všech třídách, celkem u pěti učitelek ve třídách v areálu Speciálních škol. Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce ve třídě SpMŠ při

nemocnici jsou hodnoceny v části inspekční zprávy „Hodnocení činnosti školní družiny a školního klubu“, protože je její činnost organizována společně s činností oddělení školní družiny při nemocnici. Odborná a pedagogická způsobilost všech učitelek, jejich systematické a soustavné další vzdělávání, spolu s aktuálním přenosem poznatků na pracovišti mají výrazně pozitivní vliv na průběh i průběhové výsledky výchovně-vzdělávací práce SpMŠ.

Spontánní a řízené činnosti

Podnětné prostředí tříd a příznivé klima napomáhaly realizaci spontánních i nabízených řízených aktivit. Snadná dostupnost rozmanitých hraček, pomůcek, stavebnicových souborů i nápaditě připravená místa pro spontánní činnosti, a zejména laskavé přivítání učitelkami výrazně pozitivně ovlivňovaly jistotu dětí i jejich bezproblémové zapojení do pestrých činností. Všechny měly možnost seberealizace – při výběru místa, kamaráda i doby trvání činností. Většina dětí střídavě využívala učitelkami připravenou nabídku aktivit s činnostmi dle vlastního výběru, ostatní upřednostňovaly možnost volné hry v celém prostoru třídy i kratší účast v činnostech řízených. Učitelky respektovaly většinu přání dětí, k nabízeným činnostem i ke speciální individuální péči je citlivě motivovaly. Všechny aktivity byly tvořivé, navazovaly na předcházející zážitky a zkušenosti jednotlivců i celého kolektivu. Dětem přinášely uspokojení z dobře vykonané práce, což se projevovalo v délce trvání jednotlivých činností i ve vzájemných vztazích. Učitelky zásadně využívaly pozitivní a adresné hodnocení.

Organizace spontánních her a řízených činností byla v rámci týdenního bloku a denního plánu pečlivě připravená. Všechny aktivity (poznávací, řečové, estetické, pracovní, pohybové a hudebně-pohybové) prováděné v radostné atmosféře směřovaly k realizaci plánovaných cílů. Tělesná výchova měla mimo radosti z pohybu i významný zdravotní účinek. Učitelky dávaly dětem svým klidným a trpělivým přístupem i citlivými zásahy velmi dobrý vzor chování, jednání i vyjadřování. Pozitivní vzájemné vztahy dětí, potřebu dohodnout se i dodržovat společně stanovená pravidla, podporovaly nejen slovem, ale i prostřednictvím činností a řešením problémů ve skupinkách. Náročnost cílů citlivě podle vývojových možností dětí diferencovaly, respektovaly jejich individuální psychomotorické tempo a zaměření či potřebu hry i odpočinku. Průběžně využívaly formy prožitkového učení, manipulace, experimentování, objevování i práce s chybou.

Používané metody, včetně záměrně volených otevřených otázek, poskytovaly dětem dostatečný prostor k jejich slovnímu i činnostnímu vyjádření, což podporovalo rozvoj jejich řečových schopností, dovedností i společenských návyků. Ve všech třídách panovala pohoda a klid. Děti se s důvěrou na učitelky obracely, ty měly o všech dětech náležitý přehled, všechny jejich činnosti usměřňovaly a podle možností rozvíjely. Na přání i potřeby dětí okamžitě reagovaly. Pozornost byla systematicky věnována i individuální péči (např. rozvoji jemné motoriky, kvalitě mluvního projevu i fixaci správných pracovních a společenských návyků). Průběžná a závěrečná hodnocení výkonu dětí byla podle jejich vývojových i individuálních možností citlivě volená a vstřícně sdělovaná, posilovala prožitek, podporovala jejich sebevědomí a poskytovala jim účinnou zpětnou vazbu.

Celkově velice příznivé a bezkonfliktní klima bylo důsledkem uspokojování potřeb dětí, dobře volené organizace vzdělávacího procesu, důvěry a vzájemné spolupráce mezi dětmi i mezi dětmi a učitelkami. Vzhledem k pružnému přizpůsobování plánovaných záměrů a cílů aktuálnímu složení kolektivu, probíhala organizace přirozeně a plynule. Individuální práce s těžce postiženými dětmi měla svůj zavedený a pravidelně se opakující řád, ve kterém na odbornou práci speciálního pedagoga navazovala rehabilitační a logopedická péče zaměřená na reedukaci či kompenzaci postižených funkcí.

Průběh spontánních i řízených výchovně-vzdělávacích činností je hodnocen jako vynikající.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Vzhledem ke kvalitně zpracovaným IVP, které zachycují úkoly ve všech oblastech motorického, rozumového a komunikačního vývoje i cíle v oblasti výchovy a sebeobsluhy, lze vysledovat pokroky všech dětí od zařazení do SpMŠ až po současnost. Pravidelné vyhodnocování IVP učitelkami umožňuje bezprostředně korigovat postupy ve výchovně-vzdělávací činnosti.

Rytmus činností přizpůsobený individuálním potřebám, zvláštnostem a možnostem dětí a zvláště vřelý přístup všech zaměstnanců k dětem vytvářejí velmi dobré podmínky pro rozvoj vzájemných pozitivních vztahů. Realizované činnosti dětí uspokojovaly a podporovaly jejich pocit sounáležitosti a uplatnění v malém kolektivu. Ve výchovně-vzdělávací práci je patrné zaměření na estetické činnosti v konstruktivních a výtvarných pracích, ve kterých se promítá dobrá úroveň představivosti, fantazie i návyků dětí. Také rozvoj jemné motoriky je jimi pozitivně ovlivňován. Pohybové a hudebně pohybové dovednosti dětí jsou přiměřené jejich věku a schopnostem. Odlišná úroveň sebeobslužných a společenských návyků, komunikativních dovedností, poznatků a myšlenkových operací dětí vyplývala z jejich individuálních možností v závislosti na druhu a stupni jejich zdravotního postižení. Všechny děti učitelky vedly s ohledem na jejich předpoklady k samostatnosti ve většině denních činností (stolování, oblékání...).

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce jsou celkově hodnoceny jako vynikající.

HODNOCENÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU

Realizace činnosti školní družiny a školního klubu

Školní družina zajišťuje výchovně-vzdělávací práce pouze v odpoledních hodinách, v době od skončení vyučování do šestnácti hodin. Žáci, nad nimiž jejich rodiče potřebují zajistit dohled v ranních hodinách (od 6:50 do 7:50 hodin), navštěvují školní klub. Dvě oddělení školní družiny jsou určena pro žáky zvláštní školy, a po jednom pro žáky pomocné školy a základní školy při nemocnici.

Zpracované koncepce školní družiny (pro žáky zvláštní školy, pomocné školy a základní školy při nemocnici) a roční plány zohledňují rozdílné složení žáků v jednotlivých odděleních. Na sestavování týdenních plánů ve třech odděleních se podílejí spolu s vychovatelkami i žáci, což má velmi dobrý vliv na jejich následnou participaci v realizovaných aktivitách. Jednotlivé činnosti - odpočinkové, rekreační a zájmové - jsou zastoupeny rovnoměrně. V oddělení školní družiny při nemocnici probíhá výchovně-vzdělávací činnost žáků spolu s dětmi předškolního věku. Pro její realizaci si vychovatelka připravuje širokou nabídku aktivit přizpůsobenou širokému věkovému složení a zdravotnímu stavu dětí. V nabídce převažují výtvarné a hrové činnosti. Plánované záměry školního klubu pro tento školní rok se v době kontroly nepodařilo ještě naplnit (nezačal pracovat žádný kroužek). Při kontrole zápisů o průběhu výchovně-vzdělávacího procesu bylo zjištěno, že převládají spontánní činnosti dětí, což se potvrdilo i v době inspekce.

Výchovně-vzdělávací činnost školní družiny a školního klubu navazuje na průběh vzdělávání v jednotlivých typech škol.

Zápisy vyplněné v *Přehledu výchovně-vzdělávací práce ve školní družině*, ve kterém je veden i přehled docházky žáků, podrobně a konkrétně zachycují průběh výchovy a vzdělávání žáků, příchody a odchody žáků nejsou zaznamenávány. Součástí dokumentace školní družiny jsou zápisové lístky (vyjma oddělení při nemocnici, kde jsou žáci a děti zařazováni na doporučení ošetřujícího lékaře), které slouží jako podklad pro přijetí žáka do tohoto zařízení. Ve školním

klubu je veden docházkový sešit, do něhož vychovatelka zapisuje realizované činnosti. Řád školní družiny obsahuje veškerá ustanovení stanovená Metodickým pokynem k postavení, organizaci a činnosti školních družin.

Povinná dokumentace školní družiny a školního klubu průkazně zachycuje průběh výchovně-vzdělávací činnosti.

Organizace a průběh činností ve školní družině a školním klubu zvláštní školy a pomocné školy a ve školní družině při nemocnici (společně se speciální mateřskou školou při nemocnici)

Bylo hospitováno ve všech odděleních a u všech vychovatelek školní družiny, chybějící kvalifikace u dvou z nich neměla negativní vliv na kvalitu organizace a průběhu činnosti školní družiny. Ta v oddělení při nemocnici probíhá současně s činností speciální mateřské školy při nemocnici, vychovatelka školní družiny působí v nemocnici současně jako učitelka mateřské školy.

Týdenní skladba výchovných složek je vyvážená (vyjma oddělení při nemocnici), zařazovány jsou odpočinkové, zájmové a rekreační aktivity, v případě potřeby i příprava na vyučování, při které se vychovatelky řídí instrukcemi učitelů a zájmem rodičů. V uvedeném oddělení školní družiny při nemocnici je jejich týdenní skladba vhodně přizpůsobena možnostem hospitalizovaných dětí, převažují výtvarné a hrové činnosti, mottem plánů je „Hrou a malováním k rychlému uzdravení“.

Při realizaci výchovně-vzdělávací práce jsou využívány individuální i kolektivní formy, rovnoměrně je zastoupena činnost spontánní a organizovaná vychovatelkami. Při spontánních aktivitách v ranních hodinách ve školním klubu a v odpoledních hodinách ve školní družině byl dětem nabídnut dostatek her a stavebnic, vychovatelky se nenásilně podílely na jejich smysluplném rozvíjení. Při řízených činnostech vychovatelky vedly děti k rozvíjení fantazie a tvořivosti. Výtvarné úkoly (preferovány v oddělení při nemocnici) byly zadávány diferencovaně podle věku i schopností žáků. Zájmová činnost na dětském oddělení probíhala v herně (v době inspekce byli přítomni 3 děti předškolního věku a 2 žáci školního věku) se zaměřením na námětové hry a výtvarné činnosti. Na dětské chirurgii vychovatelka pracovala individuálně pouze s jedním nově přijatým žákem. Tento žák se velmi obtížně adaptoval na nové prostředí a vychovatelka vhodně volila hry dle jeho přání. Svým vřelým a kamarádkým přístupem pozitivně působila na jeho psychiku. Dramatizace pohádky dětmi v oddělení školní družiny pomocné školy velmi dobře rozvíjela jejich kooperativní dovednosti. V této skupině vychovatelka zařazovala často činnosti pro rozvoj jemné motoriky žáků a vedla je k sebeobslužným dovednostem. Pohybové aktivity a pobyt venku jsou ale zařazovány v malé míře. V době inspekční činnosti byly velmi krátké (patnáct minut), což nebylo vhodné z psychohygienického hlediska zvláště pro žáky přítomné ve škole od časných ranních hodin. Naopak sportovní vyžití v tělocvičně realizované jeden den částečně tento nedostatek kompenzovalo. Odpočinkové činnosti byly zařazovány po vyučování, při četbě pohádky nebo při sledování pohádky na videu děti se zájmem poslouchaly a následně si sdělovaly zážitky. V jednom oddělení vychovatelka s využitím komunikativního kruhu velmi dobře rozvíjela vyjadřovací dovednosti žáků. Režimové momenty (oběd, převlékání...) jsou realizovány účelně, bez zbytečných prostoje. Úklidové práce žáci bez problémů zvládali.

Vychovatelky měly k dětem velmi pěkný vztah. Častou změnou činností se jim dařilo udržet žáky aktivní po celou dobu jejich přítomnosti ve školní družině. Dalším stimulujícím faktorem byla spoluúčast vychovatelek při realizovaných aktivitách. Žáci respektovali dohodnutá pravidla chování a jednání, měli dostatek příležitostí pro komunikaci se svými vrstevníky. Pokud projevíli zájem, vychovatelky vyslechly jejich názory a respektovaly je.

Celkově jsou průběh a organizace činností ve školní družině a ve školním klubu hodnoceny na základě zjištěných skutečností jako velmi dobré.

HODNOCENÍ ÚROVNĚ A VÝSLEDKŮ ČINNOSTI SPECIÁLNĚ-PEDAGOGICKÉHO CENTRA
--

Speciálně-pedagogické centrum poskytuje odbornou péči dětem a žákům s mentálním postižením a poradenské služby jejich rodičům a učitelům ve spádové oblasti bývalého okresu Rakovník.

Speciálně-pedagogické centrum poskytuje služby v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení školského zařízení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Centrum vede povinnou dokumentaci v souladu s obecně závazným právním předpisem (roční rámcový plán, vnitřní řád, jednací protokol, organizační řád, evidenci pracovních cest, Výkazy o týdenní činnosti pracovníků, spisovou dokumentace dětí). Ve spisové dokumentaci dětí jsou evidovány záznamy o vyšetření i proběhlé individuální a kolektivní péči. Dokumentace průkazně zachycuje průběh poskytované péče.

Rámcový plán na školní rok je konkretizován v týdenních plánech jednotlivých pracovních centra.

Veškerá dokumentace o klientech je dobře zabezpečena před zneužitím cizími osobami.

Dokumentace vedená speciálně-pedagogickým centrem průkazně zachycuje průběh poskytované péče.

Diagnostická činnost

SPC poskytuje veškeré služby dětem a žákům výlučně s prokazatelným souhlasem rodičů a zabezpečuje mlčenlivost jak v míře zájmu jejich rodičů, tak v souladu s platnými právními předpisy upravujícími nakládání s osobními údaji. Do května 2003 vyžadovalo prokazatelné souhlasy pro jednotlivé služby. Od tohoto školního roku používá vlastní, přehledně koncipovaný jednotný formulář, kde rodiče zaškrtnutím vyjádří veškeré „kroky“, které SPC může provést, včetně zaslání zpráv o proběhlé péči školám, lékařům, případně jiným, předem označeným subjektům. Podpisy rodičů jsou opatřeny také IVP žáků společně se signaturou zainteresovaných vyučujících a odborníka centra.

Diagnostické metody jsou používány v souladu s metodickými požadavky standardní administrace. Jsou voleny cíleně k individuálním věkovým možnostem klienta a charakteru potíží. Rejstřík metod zahrnuje osvědčené, praxí prověřené a v poradenském systému tradičně užívané techniky. Pracovníci je vyhodnocují a interpretují uvědoměle dle deklarovaných diagnostických možností.

Každé vyšetření je doloženo podrobnou anamnézou zohledňující důležité údaje. Náhodným výběrem spisů klientů bylo shledáno, že SPC používá za dobu své existence třetí verzi formuláře anamnézy, kterou si pro své potřeby vytvořilo a postupně smysluplně upravilo. Všechny verze vykazují potřebnou vypovídací hodnotu. SPC zajišťuje kvalitní péči o klienty navštěvující SpMŠ, pomocnou školu a zvláštní školu Speciálních škol. Diagnostické závěry mnohých vyšetření dětí a žáků jsou doloženy záznamy z pozorování jejich aktivit a dovedností v přirozených podmínkách školního vyučování. Většina v rámci inspekční činnosti posuzovaných spisů obsahovala zprávy odborných lékařů a také psychologů jiných klinických pracovišť. SPC ke svým závěrům využívá všechny dostupné údaje o klientovi.

Klientelu SPC tvoří zejména děti a žáci Speciálních škol. Odborné výstupy zohledňují potřeby vyučujících i ostatních institucí, které s rodinou kooperují. Písemné posudky jsou

věcně stručné, obsahově srozumitelné a přehledně strukturované. Dokladují náležitosti pro příslušná rozhodnutí o zařazení žáka do konkrétního typu speciální školy nebo jeho integraci. Korespondují se Směrnicí MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení čj.: 13 710/2001-24.

Diagnostická činnost je hodnocena jako vynikající.

Intervenční činnost

S vybranými klienty pracují odborníci SPC dlouhodobě ambulantně. Jedná se převážně o předškolní děti, kterým pravidelně poskytují péči za účelem zlepšení řečových a motorických dovedností. Jedná se ale vesměs o žáky Speciálních škol. Ze spisové dokumentace klientů vyplývá, že SPC po stanovení diagnózy za dobu své existence nedoporučovalo a ani v současné době nedoporučuje děti k integraci do běžných základních škol, jak stanoví vyhláška, ale k přímému zařazení do zvláštní nebo pomocné školy. Správně postupuje u žáků s více vadami (vždy v kombinaci s mentálním postižením). Těm vystavuje protokol k integraci v podmínkách zvláštní nebo pomocné školy. V době inspekční činnosti sice byli dva žáci integrováni v běžném typu škol (v základní a mateřské škole), ale tato integrace je realizována z důvodů organizačních. Uvedené děti jsou podle spisové dokumentace potencionálními žáky Speciálních škol (čekají na to, až se pro jejich přijetí uvolní místo). O tyto jedince projevuje SPC odborný zájem formou návštěv a konzultací. Tím, že SPC pouze ojediněle doporučuje své klienty k integraci, naplňuje poslání tohoto typu poradenského pracoviště jen v omezené míře.

Dle sdělení pracovnice SPC pracoviště ve své spádové oblasti aktuálně neeviduje žádné další klienty s indikací pro možnou integraci v běžném typu základní školy či předškolního zařízení.

Téměř všechny poradenské intervence se zaměřují na žáky již zařazené ve Speciálních školách. V jednom případě dítěte osvobozeného od povinnosti docházet do školy SPC zabezpečuje pravidelnou konzultační činnost rodičům a jeden den v týdnu pobyt v pomocné škole. Své klienty - žáky Speciálních škol speciální pedagožky sledují ve výuce a podle potřeby navrhuje učitelům další pedagogické postupy.

SPC založilo Klub rodičů klientů, pro který dvakrát do měsíce pořádá společné schůzky s předem vymezeným programem. Organizuje také kurz motoriky pro vybrané postižené předškolní děti. Jedna z odbornic zabezpečuje logopedickou terapii a spolupracuje s klinickým logopédem. SPC také někdy organizuje intervenční práci s klienty v malých skupinách.

Poradenskou a metodickou pomoc učitelům zvláštní školy a speciální mateřské školy pedagožky SPC poskytují průběžně. Součástí této pomoci je předvedení speciálně-pedagogické nebo psychologické péče, kterou je třeba poskytovat žákovi v hodinách.

SPC pracuje podle *Týdenních plánů*, které konkretizují úkoly *Ročního rámcového plánu*. Týdenní plány jsou dále dokladovány týdenními výkazy práce, které přesně monitorují skutečně proběhlé aktivity uplynulého týdne. Každý druh dlouhodobé průběžné práce s klientem je chronologicky zachycen v jeho spisu. Spisová dokumentace je vedena tak, aby bylo možné i dříve nezainteresovanému subjektu na péči navázat. I programy stanoveny na příslušný školní rok jsou v závěru doplněny vyhodnocením jejich plnění.

Intervenční činnost SPC je hodnocena jako velmi dobrá.

Spolupráce se školami

SPC spolupracuje téměř výhradně s učiteli Speciálních škol, kam své klienty navrhuje na zařazení. Spolupráce spočívá v pomoci při sestavování IVP a v rámci intervenční činnosti v korigování pedagogických postupů. Odborné pracovnice SPC v letošním školním roce provedly depistáž v mateřských školách regionu ve snaze včas podchytit děti s podezřením na

mentální oslabení. Dopisem vyzvaly mateřské školy a dětské lékaře ke spolupráci, čímž současně nabídly služby SPC. V péči o mentálně retardované jedince se příznivě prohlubuje spolupráce s PPP a občanským sdružením Ráček zabývajícím se dospělými postiženými osobami.

SPC informovalo o svých službách také výchovné poradce základních škol. Tato spolupráce je zatím v počáteční fázi, neboť na tomto poli se tradičně více angažuje PPP, která zpravidla jako první zachycuje žáky s výukovými obtížemi.

Pracoviště je v kontaktu s některými dalšími speciálně-pedagogickými centry, které nabízejí specializované služby (např. péči o děti s lékařskou diagnózou autismus).

SPC vystupuje jako speciální zařízení otevřené spolupráci s dalšími zainteresovanými odbornými subjekty, včetně soukromých pracovišť, např. oboru zdravotnictví.

Spolupráce se školami je hodnocena jako velmi dobrá.

Úroveň a výsledky činnosti speciálně-pedagogického centra jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údaje ve Zřizovací listině Speciálních škol Rakovník, Dukelských hrdinů 252 vydané Středočeským krajem pod čj. OŠMS/5860/2001 dne 6. prosince 2001 s účinností od 1. října 2001 (včetně údajů ve Změně zřizovací listiny – Dodatek č. 1 - vydané Středočeským krajem pod čj. OŠMS/9074/2002 dne 12. června 2002 s účinností od 1. září 2002) nejsou v souladu s údaji v Rozhodnutí MŠMT čj. 32 288/02-21, kterým se mění zařazení Speciálních škol Rakovník, Františka Diepolta 1576 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 2002. Ve výše uvedené zřizovací listině je na navíc jako součást školy uvedena školní jídelna.
2. V průběhu inspekční činnosti byly dotazníkovou metodou zjišťovány názory rodičů na činnost Speciálních škol. Dotazníky byly rozdány ve třídách speciální mateřské školy pro mentálně postižené všem rodičům přítomných dětí. Ve zvláštní škole a pomocné škole bylo rozdáno v náhodně vybraných třídách sedmdesát šest dotazníků pro rodiče žáků. Z odpovědí rodičů i z vysokého procenta návratnosti dotazníků je patrná podpora Speciálních škol, ve všech sledovaných oblastech převládla spokojenost rodičů. Nespokojenost ve volných sděleních vyjádřil pouze jeden rodič, a to s kvalitou jídla (stravu žáků ale zajišťuje jiný subjekt). Naopak v šesti případech rodiče chválili školu a učitele za pěkný a vstřícný přístup k dětem.
3. Speciální školy se velmi dobře prezentují veřejnosti. V městské knihovně jsou vystavovány práce žáků a pravidelně je organizována výstava v městském muzeu. Žáci se úspěšně účastní výtvarných a dopravních soutěží. Speciální školy o svojí činnosti informují v místním tisku a vydávají vlastní časopis. Pracovníci SPC na nástěnkách v čekárně nabízejí množství aktuálních propagačních a odborných materiálů, přehled služeb a akční fotodokumentaci a od letošního školního roku informují o činnosti centra také ve vlastním časopise.
4. Individuální logopedická péče zaměřená na odstraňování prostých vad výslovnosti a reedukaci řečových vad je zajišťována místo 5x pouze 3x týdně, což je v rozporu s vyhláškou. Hodinová dotace logopedické péče v uvedených dnech ale také neodpovídá obecně závaznému právnímu předpisu. Místo vyhláškou stanovených tří hodin denně pro každou třídu je hodinová dotace logopedická péče snížena na dvě hodiny, které učitelka dva dny dělí mezi všechny tři třídy a jeden den mezi dvě třídy. Logopedickou péči zajišťuje pod supervizi klinického logopéda učitelka - logopedická

asistentka. Uvedené organizační zajištění logopedické péče a rozvoje komunikativních dovedností neodpovídá specifickým vzdělávacím potřebám zařazených dětí. O průběhu logopedické péče je vedena komplexní dokumentace. Dvěma dětem poskytuje logopedickou péči jednou týdně speciální pedagožka SPC. Při individuální logopedické péči učitelka vhodně zvolenými metodami (navozování podnětných situací) a promyšlenými didaktickými postupy spolu s účinnou motivací podněcovala děti k aktivní spoluúčasti, všechny činnosti měly hravý charakter. Pro zvýšení názornosti využívala logopedické zrcadlo, běžné i speciální manipulační pomůcky. Motivující hodnocení oceňující i drobné pokroky vedlo k posílení sebevědomí dětí.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 32 288/02-21 ze dne 10. prosince 2002, kterým se mění zařazení Speciálních škol Rakovník, Františka Diepolta 1576 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 2002.
2. Zřizovací listina Speciálních škol Rakovník, Dukelských hrdinů 252 vydaná Středočeským krajem pod čj. OŠMS/5860/2001 dne 6. prosince 2001 s účinností od 1. října 2001.
3. Změna zřizovací listiny (viz bod 2) - Dodatek č.1 - vydaná Středočeským krajem pod čj. OŠMS/9074/2002 dne 12. června 2002 s účinností od 1. září 2002.
4. Doklad vydaný Středočeským krajem pod čj. OŠMS/17095/2002/Ji o potvrzení ve funkci ředitele Speciálních škol Rakovník, se sídlem Františka Diepolta 1576 s účinností od 1. září 2002.
5. *Speciální školy Rakovník Výroční zpráva o činnosti školy školní rok 2002/2003.*
6. *Speciální školy Rakovník Plán rozvoje školy 2003/2005 s výhledem do roku 2008.*
7. *Organizační řád Speciálních škol Rakovník čj. 26/324/2003.*
8. *Vnitřní řád pro zaměstnance – příloha Školního řádu.*
9. *Jednací řád pedagogické rady.*
10. *Spisový řád.*
11. *Podpisový řád.*
12. *Jednací protokol.*
13. *Kniha úrazů.*
14. *Kritéria pro poskytování odměn.*
15. *Kritéria pro poskytování osobních příplatků.*
16. *Školní řád.*
17. *Provozní řády odborných učeben – keramická dílna, výtvarná výchova, cvičný byt, krejčovská dílna, fyzika a chemie, výpočetní technika).*
18. *Provozní řád tělocvičny.*
19. *Provozní řád vířivé vany.*
20. *Speciální školy Rakovník – rozpis přestávek.*
21. *Plán činnosti s výhledem pro rok 2003/2004.*
22. *Rozvrh hodin zvláštní školy pro školní rok 2003/2004.*
23. *Rozvrh hodin pomocné školy pro školní rok 2003/2004.*
24. *Třídní knihy všech tříd zvláštní školy za školní roky 2002/2003 a 2003/2004.*

25. Třídní knihy všech tříd pomocné školy za školní roky 2002/2003 a 2003/2004.
26. Třídní výkazy všech tříd pomocné školy za školní rok 2003/2004.
27. Třídní výkazy všech tříd zvláštní školy za školní rok 2003/2004.
28. Katalogové listy všech žáků zvláštní školy.
29. Katalogové listy všech žáků pomocné školy.
30. Individuální vzdělávací plány žáků pomocné školy.
31. Individuální vzdělávací plány žáků zvláštní školy.
32. Dokumentace zdravotně postižených žáků.
33. Individuální vzdělávací plány dětí speciální mateřské školy.
34. Žákovské knížky a notýsky žáků pomocné školy a vybrané žákovské knížky žáků zvláštní školy.
35. *Plán peer-programů ve školním roce 2003/2004.*
36. *Plán akcí výchovného poradce.*
37. *Minimální program prevence sociálně-patologických jevů na léta 2002-2005.*
38. *Evidenční listy- všech tříd SpMŠ pro školní rok 2003/2004.*
39. *Roční plán SMŠ při nemocnici Rakovník školní rok 2003/2004.*
40. *Evidence docházky - všech tříd SpMŠ pro školní rok 2003/2004.*
41. *Přehledy výchovné práce - všech tříd SpMŠ pro školní rok 2003/2004.*
42. *Vnitřní řád pro zaměstnance SMŠ.*
43. *Informační organizační řád SMŠ pro rodiče.*
44. *Graf týdenní pracovní doby SMŠ.*
45. *Projekt Je nám tu všem spolu dobře.*
46. *Řád školní družiny a školního klubu.*
47. *Koncepce činnosti školní družiny při Zvláštní škole speciálních škol Rakovník.*
48. *Koncepce školní družiny při nemocnici.*
49. *Koncepce činnosti školní družiny – Pomocná škola, Rehabilitační třída Pomocné školy.*
50. *Organizace školní družiny při speciálních školách Rakovník.*
51. *Plánované výchovné činnosti - školní družina.*
52. *Zápisové lístky do školní družiny pro školní rok 2003/2004.*
53. *Docházkový sešit – školní klub.*
54. *Přehledy výchovně-vzdělávací práce ve školní družině ve školním roce 2003/2004.*
55. *Roční plán školní družiny při nemocnici v Rakovníku školní rok 2003/2004.*
56. *Plánované akce školní družiny.*
57. *Rozvrh hodin - ŠD.*
58. *Plán práce školní družiny 2003-2004 (pro jednotlivá oddělení).*
59. *Pobytové listy žáků – základní škola při nemocnici.*
60. *Přehled docházky za období září – 21. říjen 2003 (základní škola, oddělení školní družiny a speciální mateřské školy při nemocnici).*
61. *Týdenní rozvrh hodin na ZŠ při nemocnici – orientační.*
62. *Výkaz o počtu žactva (ZŠ a ŠD při nemocnici) 2002/2003, (ZŠ, ŠD a SMŠ) 2003/2004.*
63. *Organizační řád ZŠ při nemocnici v Rakovníku.*
64. *Statut Speciálně-pedagogického centra pro mentálně postižené.*

65. *Vnitřní řád Speciálně-pedagogického centra pro mentálně postižené.*
66. *Roční rámcový plán - dokumentace Speciálně-pedagogického centra.*
67. *Evidence pracovních cest - dokumentace Speciálně-pedagogického centra.*
68. *Týdenní plány - dokumentace Speciálně-pedagogického centra.*
69. *Výkazy o týdenní činnosti pracovníků - dokumentace Speciálně-pedagogického centra.*
70. *Spisová dokumentace dětí - dokumentace Speciálně-pedagogického centra - spisy č.: 537, 517, 527, 533, 518, 568, 567, 543, 577, 491, 348, 292, 493, 351, 375, 361 a 298.*
71. *Jednací protokol - dokumentace Speciálně-pedagogického centra.*
72. *Organizační řád - dokumentace Speciálně-pedagogického centra.*
73. *Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V 4-01 podle stavu k 30. 9. 2003.*
74. *Příloha k výkazu o speciálních školách o základní-zvláštní škole Škol (MŠMT) V 4b-01 podle stavu k 30. 9. 2003.*
75. *Příloha k výkazu o speciálních školách o pomocné škole, rehabilitační třídě a přípravném stupni Škol (MŠMT) V 4c-01 podle stavu k 30. 9. 2003.*
76. *Příloha k výkazu o speciálních školách o mateřské škole Škol (MŠMT) V 4d-01 podle stavu k 30. 9. 2003.*
77. *Přehled o pedagogických pracovnících Speciálních škol Rakovník, Františka Diepolda 1576.*
78. *Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání všech pedagogických pracovníků.*
79. *Rodiči vyplněné Dotazníky pro rodiče dětí mateřské školy.*
80. *Rodiči vyplněné Dotazníky pro rodiče žáků základní školy.*
81. *Ředitelem vyplněný Dotazník pro ředitele před inspekcí.*
82. *Podkladová inspekční dokumentace - Speciální školy Rakovník.*
83. *Inspekční zpráva čj. 023 457/98-1093.*
84. *Inspekční zpráva čj.O-02-06/9798-423 Ry.*
85. *Inspekční zpráva čj.023 358/98-1093.*

ZÁVĚR

Výuku ve zvláštní škole a pomocné škole zajišťují většinou učitelé s odpovídajícím vzděláním, ve speciální mateřské škole a základní škole při nemocnici všechny učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, dvěma, z celkového počtu pěti, vychovatelkám školní družiny chybí odborná a pedagogická způsobilost, pracovníce speciálně-pedagogického centra většinou splňují kvalifikační předpoklady. Vedení školy má vytvořenou fungující organizační strukturu činnosti i provozu Speciálních škol i systém vedení a hodnocení pracovníků. Vytváření optimálních podmínek pro jejich další vzdělávání a účinný kontrolní systém se pozitivně odrážejí v kvalitě výchovně-vzdělávací činnosti.

Materiální a prostorové podmínky, které Speciální školy získaly v rámci výstavby nového areálu, mají vzhledem k potřebám žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vysoce nadstandardní úroveň a umožňují jim poskytovat komplexní péči. Kladem je, že stávající mimořádné materiálně-technické zázemí, vyučující účelně využívají.

Výuka ve zvláštní škole je realizována s využíváním jak tradičních, tak moderních výukových metod. V práci většiny učitelů je zřejmé naplňování hlavních pedagogických záměrů školy, to je uplatňování zejména aktivizujících metod a forem práce při současném zohledňování možností žáků.

Výuka v pomocné škole důsledně po organizační a metodické stránce vychází ze specifických požadavků na proces učení handicapovaných žáků s těžším mentálním postižením.

Výuka v základní škole při nemocnici je přizpůsobována zdravotnímu stavu žáků a době jejich hospitalizace.

Speciální mateřská škola úspěšně realizuje činnosti zaměřené na osobnostní a sociální rozvoj dětí se zdravotním postižením. Organizace její činnosti, metody a formy práce zohledňují možnosti jednotlivých dětí, důraz je kladen na individuální přístup. Dílčí nedostatky jsou v rozsahu zajišťování individuální logopedické péče.

Činnost školní družiny respektuje zásady pedagogiky volného času. Dětem je nabízena pestrá škála zájmových a odpočinkových činností.

Speciálně-pedagogické centrum pro děti a žáky s mentálním postižením uskutečňuje kvalitní pomoc, poradenství a intervenční péči pro děti předškolního věku a žáky zvláštních a pomocných škol ve své spádové oblasti, zatím ale jen minimálně realizuje odbornou pomoc zaměřenou na integraci postižených dětí a žáků do majoritní společnosti (běžných mateřských a základních škol).

Vývoj Speciálních škol od poslední inspekce

V předcházejících letech uskutečněná inspekční zjišťování, která proběhla jen v některých ze stávajících součástí Speciálních škol (zvláštní škole, speciální mateřské škole a základní škole při nemocnici), byla zaměřená jen na jednotlivé oblasti, a proto nelze posoudit jejich vývoj komplexně.

Přesto je zřejmé, že vyjma základní školy při nemocnici, došlo ve všech součástech k výraznému zkvalitnění materiálně-technických podmínek a k pozitivnímu posunu ve výchovně-vzdělávacím procesu ve zvláštní škole i ve speciální mateřské škole. Zkvalitnila se i oblast organizování a vedení pracovníků ve speciální mateřské škole a základní škole při nemocnici a personální podmínky činnosti speciálně-pedagogického centra.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaeDr. Jitka Kozáková	J. Kozáková v.r.
Členové týmu	Mgr. Jiřina Veselá	J. Veselá v.r.
	Mgr. Radek Vlasák	R. Vlasák v.r.
	Božena Drtinová	B. Drtinová v.r.
	Alena Kofentová, Ing. Dana Drlíková	

Další zaměstnanci ČŠI PaeDr. Milan Pfeifer

V Kladně dne 20. listopadu 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. listopadu 2003

Razítko

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Ludvík Vožeh

L. Vožeh v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. 272 63. Kladno, nám. 17. listopadu 2840. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství (Zřizovatel)	12. prosince 2003	Kozáková

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.